

UCHWAŁA NR XLII/607/18
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 19 marca 2018 r.

**w sprawie przyjęcia raportu z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 w 2017 roku.**

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.).

§ 1. Przyjmuje się Raport z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 w 2017 roku, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

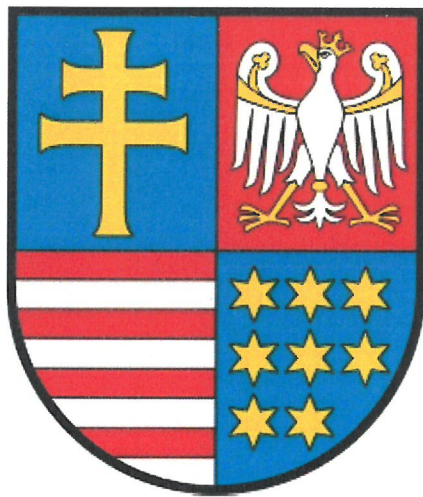
§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Arkadiusz Bąk

Załącznik
do Uchwały Nr XLII/607/18
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 19 marca 2018 r.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
Departament Ochrony Zdrowia

RAPORT

z działań podejmowanych w ramach realizacji
Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020
w 2017 roku

Luty 2018 r.

Opracowanie: Departament Ochrony Zdrowia

Spis treści:

Wprowadzenie.....	3
1. Środki zastępcze – skala zjawiska na terenie województwa świętokrzyskiego w 2017 roku	5
2. Wykonywanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w 2017 roku	7
2.1. Działalność poradni/ośrodków leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim w 2017 roku	11
3. Synteza działań podejmowanych przez poszczególne samorzady lokalne województwa świętokrzyskiego w 2016 roku	19
4. Działania podejmowane w roku 2017 ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020	33
4.1. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP	34
4.2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomani.....	43
4.3. Profilaktyka	46
4.3.1 Profilaktyka uniwersalna	47
4.3.2 Profilaktyka selektywna	50
4.3.3 Profilaktyka wskazująca	51
4.4. Prowadzenie redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej poprzez zwiększanie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych	52
4.5. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych	58
Podsumowanie	61
Spis tabel i wykresów.....	67

Wprowadzenie

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXX/437/17 z dnia 23 stycznia 2017 roku przyjął do realizacji Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020.

Wykaz zadań zawartych w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020 spójny jest z założeniami Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, w zakresie celu operacyjnego pt. „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi”.

Nadrzędnym celem Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020 jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

W ramach Programu, wskazano priorytetowe zadania do realizacji, które obejmują:

- prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP;
- rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii;
- działania z zakresu profilaktyki (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej);
- prowadzenie redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej poprzez zwiększanie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych;
- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.

Niniejszy raport z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii sporządzany jest na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii przez organ wykonawczy samorządu województwa, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

Wykonanie zadań Programu oparte jest na współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

W niniejszym raporcie zostały wykazane działania podejmowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz przez instytucje współrealizujące w 2017 roku Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie województwa świętokrzyskiego.

Rozdział pierwszy stanowi informację o środkach zastępczych i skali zjawiska występowania tego problemu na terenie województwa świętokrzyskiego w 2017 roku.

Rozdział drugi zawiera dane na temat wykonywanych świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych na terenie województwa oraz krótkie informacje z podmiotów prowadzących leczenie uzależnień.

Kolejny rozdział to informacja na temat działań podejmowanych przez samorządy gminne w 2016 roku w ramach przeciwdziałania problemowi narkomanii.

W rozdziale czwartym zawarto informację na temat działań podejmowanych w roku 2017 w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017–2020 przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz podmioty, których zakres działalności stanowi o inicjowaniu działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie województwa świętokrzyskiego.

1. Środki zastępcze – skala zjawiska na terenie województwa świętokrzyskiego w 2017 roku¹

W myśl ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, środki zastępcze są to produkty zawierające co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych; do środków zastępczych nie stosuje się przepisów o ogólnym bezpieczeństwie produktów².

Nowe substancje psychoaktywne, ich wzrastająca podaż oraz konsumpcja są coraz poważniejszym problemem na terenie województwa świętokrzyskiego.

Na terenie województwa świętokrzyskiego do października 2017 roku środki zastępcze oferowały do sprzedaży dwa sklepy zlokalizowane w Kielcach oraz Ostrowcu Świętokrzyskim. Sklepy te były na bieżąco monitorowane przez właściwych państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych.

W wyniku podejmowanych czynności kontrolnych zatrzymywano i zabezpieczano podejrzane produkty, które następnie przekazywano do badań mających na celu ustalenie czy są one środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, a podmiotowi wprowadzającemu do obrotu te produkty zakazywano prowadzenia działalności gospodarczej na okres trzech miesięcy.

Wszystkie kontrole sklepów zajmujących się handlem środkami zastępczymi prowadzone były z udziałem przedstawicieli właściwych Komend Policji, a niekiedy również i przedstawicieli Izby Celnej.

Należy podkreślić, że badania składu chemicznego w każdym z zatrzymanych produktów potwierdziły, że są one środkami zastępczymi, w związku z czym wydawano decyzje o wycofaniu tych produktów z obrotu i zakazie obrotu tymi produktami, a także orzekano o przypadku na rzecz Skarbu Państwa zabezpieczonych produktów i ich zniszczeniu.

¹ Informacje przesłane przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.)

Tabela 1. Działania kontrolno – represyjne podjęte przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2017 roku w zakresie egzekwowania ustawowego zakazu produkcji i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim

Liczba monitorowanych sklepów	2
Liczba podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze w tych sklepach	22
Liczba kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze	35
Liczba zatrzymanych opakowań środków zastępczych w czasie kontroli sklepów	2120
Liczba zatrzymanych opakowań środków zastępczych przekazanych do depozytu w Komendach Policji	2019
Nazwa substancji psychoaktywnych zidentyfikowanych w badanych produktach	MDMB-CHMICA, 3-CMC, 4-CMC, NiPP (α – propylaminopentiofenon), NEP (alfa-etyloaminopentiofenon)
Liczba decyzji wydanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa świętokrzyskiego w toku prowadzonych postępowań administracyjnych	154
Kwota nałożonych kar pieniężnych	977 000,00 zł
Zawiadomienia przekazane prokuraturze	23

Źródło: Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W 2017 roku właściwi Państwowi Inspektorzy Sanitarni przeprowadzili 35 kontroli podmiotów, w wyniku których wydano 154 decyzje, o nałożeniu kary pieniężnej za wprowadzenie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, nakładający tym samym kary pieniężne na łączną kwotę 977 000,00 zł. W rezultacie przeprowadzonych kontroli w 2017 roku zabezpieczonych zostało 2120 opakowań środków zastępczych, natomiast 2019 opakowań środków zastępczych zostało przekazanych do depozytu w Komendach Policji.

Głównym problemem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej był i jest nadal brak możliwości prawnych do zamknięcia pomieszczeń sklepów, gdyż w każdym z nich działalność handlową prowadzą jednocześnie dwa podmioty, z których jeden nie wprowadza do obrotu środków zastępczych. Tak zorganizowana działalność handlowa skutkuje tym, że mimo wydawanych nakazów zaprzestania działalności na okres 3 miesięcy dla firm wprowadzających do obrotu środki zastępcze zachowana jest ciągłość ich sprzedaży, gdyż natychmiast następuje zmiana podmiotu wprowadzającego.

Analiza epidemiologiczna skutków zdrowotnych po zażyciu tzw. „dopalaczy”

W 2017 roku do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych wpłynęło łącznie 123 zgłoszeń przypadków podejrzenia zatruc środków zastępczymi.

Problem zatruc dotyczył głównie mężczyzn, gdyż zgłoszono aż 106 przypadków, a pozostałe 17 zatruc dotyczy kobiet.

Najwięcej przypadków zatruc stwierdzono u nastolatków, w grupie wiekowej 16 i 17 lat, gdzie zanotowano odpowiednio 16 i 22 przypadki.

Należy zatem stwierdzić, że problem tzw. „dopalaczy” dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, w rozwiązaniu którego przeszkodą jest przede wszystkim niska cena tych specyfików i ich łatwa dostępność zarówno w sklepach stacjonarnych, ale przede wszystkim za pośrednictwem portali internetowych, które najczęściej rejestrowane są poza granicami kraju.

2. Wykonywanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w 2017 roku³

W zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim realizacja świadczeń zdrowotnych w 2017 roku udzielana była w trybie opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej.

Poniższa tabela dostarcza informacji na temat:

- podmiotów, które przedmiotowe świadczenia oferowały;
- zakontraktowanej liczby świadczeń;
- zrealizowaną liczbę świadczeń;
- zakontraktowaną wartość świadczeń;
- zrealizowaną wartość świadczeń.

³ Informacje przesłane przez Świętokrzyski Oddział Wojewódzki Narodowego Fundusz Zdrowia w Kielcach

Tabela 2. Realizacja świadczeń zdrowotnych udzielonych w trybie stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w 2017 roku

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Adres siedziby	Zakres świadczeń - nazwa	Zakontraktowana liczba	Zakontraktowana wartość	Realizacja - liczba*	Realizacja - wartość*
1.	Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów)	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych innych niż Alkohol	14 973,00	119 784,00 zł	22 857,39	182 859,12 zł
2.	Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów)	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	10 962,00	87 696,00 zł	22 137,42	177 099,39 zł
3.	Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów)	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	60 399,00	483 192,00 zł	75 663,40	605 307,20 zł
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych innych niż Alkohol	6 987,00	55 896,00 zł	7 426,96	59 415,68 zł
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	22 730,00	181 840,00 zł	23 157,00	185 256,04 zł
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	60 210,00	481 680,00 zł	65 798,98	526 391,84 zł
7.	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Radomska 70, Starachowice	Program Leczenia Substytucyjnego	41 573,00	332 584,00 zł	43 064,48	344 515,84 zł
8.	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej Agnieszka Nehrebecka	ul. Bednarska 3, Pińczów	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych innych niż Alkohol	5 165,00	41 320,00 zł	7 284,91	58 279,28 zł
9.	Stowarzyszenie MONAR Hostel dla osób uzależnionych w Kielcach	ul. Malików 150B, Kielce	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	16 035,00	128 280,00 zł	16 997,44	135 979,52 zł

10.	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla dzieci i młodzieży w Lutej	Luta 4, Luta	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	96 451,00	771 608,00 zł	87 578,60	700 628,80 zł
11	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Kielcach	ul. Malików 150B, Kielce	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych innych niż Alkohol	12 833,00	102 664,00 zł	12 191,75	97 534,00 zł

Źródło danych – NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Z informacji pozyskanych z Narodowego Funduszu Zdrowia Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego w Kielcach, wynika, iż największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol odnotowano w Klasztorze Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) z siedzibą w Chęcinach – zrealizowana wartość: 182 859,12 zł.

Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych odnotowano w Stowarzyszeniu MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla dzieci i młodzieży w Lutej – zrealizowana wartość: 700 628,80 zł.

Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu zrealizowano w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach – zrealizowana wartość 185 256,04 zł.

Ponadto, w województwie świętokrzyskim, Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Starachowicach prowadził świadczenie z zakresu leczenia substytucyjnego, którego zrealizowana wartość w 2017 roku stanowiła kwotę 344 515,84 zł.

Poniżej przedstawiono zestawienie ilości kadry pracującej z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim w 2017 roku.

Tabela 3. Kadra pracująca z osobami uzależnionymi

Lp.	Kwalifikacje	Stopień specjalności	Ilość osób udzielających świadczeń
1.	Instruktor terapii uzależnień	w trakcie	1
2.	Instruktor terapii uzależnień	specjalista	3
3.	Lekarz – psychiatra	specjalista	4
4.	Lekarz – specjalista	specjalista 1st.	1
5.	Lekarz – psychiatra	w trakcie	1
6.	Lekarz – psychiatra dzieci i młodzieży	specjalista	1
7.	Pedagog		2
8.	Pielęgniarka		9
9.	Psycholog	specjalista	5
10.	Psychoterapeuta	specjalista	1
11.	Psychoterapeuta	w trakcie	1
12.	Specjalista terapii uzależnień	w trakcie	9
13.	Specjalista terapii uzależnień	specjalista	25
Razem			63

Źródło danych – NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Z powyższych danych wynika, że z osobami uzależnionymi w 2017 roku pracowało łącznie 63 osoby. Najliczniejszą grupę zawodową stanowili specjaliści terapii uzależnień ze specjalizacją – 25 osób. W porównaniu z rokiem 2016, liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi pozostawała na takim samym poziomie.

2.1 Działalność poradni/ośrodków leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim w 2017 roku

Klasztor Franciszkanów w Chęcinach⁴

1. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „Wspólnota” w Połańcu wynosiła 92 pacjentów (w tym 67 mężczyzn i 25 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 8 osób;
- od 19 do 29 lat: 10 osób;
- od 30 do 64 lat: 72 osób;
- powyżej 65 lat: 2 osoby.

Udzielonych zostało 888 porad.

2. Ilość osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” w Chęcinach wyniosła 209 osób (w tym mężczyzn: 71 i 138 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 13 osób;
- od 19 do 29 lat: 57 osób;
- od 30 do 64 lat: 132 osób;
- powyżej 65 lat: 7 osób.

Porad udzielono 1478 razy.

3. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano” w Chęcinach wynosiła 146 pacjentów (w tym 120 mężczyzn i 26 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 4 osoby;
- od 19 do 29 lat: 22 osób;
- od 30 do 64 lat: 112 osób;
- powyżej 65 lat: 8 osób.

W 2017 roku zostało udzielonych 1898 porad.

⁴ Informacje przesłane przez Klasztor Franciszkanów w Chęcinach

4. Liczba pacjentów w Ośrodku Rehabilitacyjnym dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” w Chęcinach wynosiła 149 osób (144 mężczyzn i 5 kobiet) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 0 osób;
- od 19 do 29 lat: 91 osób;
- od 30 do 64 lat: 58 osób;
- powyżej 65 lat: 0 osób.

5. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Hostelu dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „Wspólnota” wynosiła 61 pacjentów (w tym 57 mężczyzn i 4 kobiety) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 0 osób;
- od 19 do 29 lat: 2 osoby;
- od 30 do 64 lat: 59 osób;
- powyżej 65 lat: 0 osób.

6. Liczba osób leczonych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych w Hostelu dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „Rivotorto” wynosiła 18 pacjentów (w tym 16 mężczyzn i 2 kobiety) w następujących przedziałach wiekowych:

- do 18 lat: 0 osób;
- od 19 do 29 lat: 11 osób;
- od 30 do 64 lat: 7 osób;
- powyżej 65 lat: 0 osób.

Z punktu widzenia placówki - Klasztoru Franciszkanów w Chęcinach, zapotrzebowanie na pobyt w Ośrodku Rehabilitacyjnym dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych z programem średnioterminowym czyli (czas pobytu wnosi 6 – 12 m-cy) jest bardzo duże. Każdego dnia zgłaszają się osoby z prośbą o przyjęcie na terapię. W Ośrodku jest tylko 16,53 miejsc, które są refundowane przez NFZ, natomiast w dyspozycji pozostaje 21 łóżek i tylu też pacjentów jest przyjmowanych, pomimo dodatkowych obciążeń finansowych.

Kolejny problem dotyczy działań postrehabilitacyjnych, czyli przygotowania pacjenta do opuszczenia placówki. Brak mieszkań readaptacyjnych i programów pomocowych dla osób uzależnionych (zwłaszcza jeśli chodzi o wsparcie finansowe) sprawia, że część z nich zbyt wcześnie wraca do dawnego środowiska, co grozi nawrotem choroby. Sytuację nieznacznie ratuje działający przy Ośrodku Hostel dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „Rivotorto”. W Hostelu dla Uzależnionych od Substancji

Psychoaktywnych w Chęcinach jest 13 łóżek. Utrzymywanie dodatkowych pacjentów stanowi dodatkowy koszt, jednak pomijając ten aspekt, zamysłem Ośrodka nie jest aby pacjenci po ukończeniu podstawowej terapii w Ośrodku pozostawali bez możliwości rozpoczęcia życia w bezpiecznych dla ich dalszego trzeźwienia warunkach. Pozostawienie pacjentów bez możliwości pozostania na Hostelu groziłoby nawrotem choroby i powrotem do starego życia. W dalszej konsekwencji zmuszony jest do powrotu do Ośrodka i rozpoczęcia leczenia od początku, co skutkuje dodatkowymi kosztami związanymi z publiczną służbą zdrowia.

Kadra Ośrodka „San Damiano” to zespół 9 osób z wyższym wykształceniem pedagogicznym, psychologicznym i medycznym oraz 2 dyplomowane pielęgniarki. 7 osób posiada certyfikat Ministra Zdrowia w zakresie terapii uzależnień, 1 osoba posiada certyfikat instruktora terapii uzależnień. Ponadto, w Ośrodku pracuje 1 psycholog oraz 1 lekarz psychiatra.

Franciszkańskie Centrum Terapii i Profilaktyki Uzależnień skupia swoje działania na procesie leczenia, w tym problemami całej rodziny kompleksowo. Rodzice pacjentów przebywających w Ośrodku mogą korzystać z terapii w poradniach: Poradni Leczenia Uzależnień oraz Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych.

W Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych 2 razy w miesiącu prowadzona jest grupa dla osób współuzależnionych, dzięki czemu rodzice mieli poczucie, że nie zostają sami ze swoimi problemami. Dodatkowo, prowadzona jest terapia rodzin.

Leczenie uzależnień to podstawowe zadanie Ośrodka „San Damiano”, Hostele skupiają swe działania na ograniczaniu szkód i reintegracji społecznej. Otwarta formuła placówki i fakt koegzystencji trzech społeczności (terapeutyczna, lokalna, klasztorna) na jednym obszarze szczególnie sprzyja reintegracji i jest ewenementem wśród ośrodków leczenia uzależnień w Polsce.

Ośrodek we współpracy z innymi instytucjami i firmami prowadzi także działania profilaktyczne w szkołach gminy Chęciny. Profilaktyka dociera do dzieci, rodziców i pedagogów.

Kwestia badań i monitoringu zawęża się jedynie do sporządzania zestawień statystycznych dla instytucji monitorujących służbę zdrowia i kwestie epidemiologiczne.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”⁵

W Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych, będącej w strukturach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach, w roku 2017 przyjęto 120 pacjentów (105 mężczyzn i 15 kobiet). Porównując dane z roku 2016, zauważalny jest spadek liczby pacjentów leczących się w Poradni (w roku 2016 przyjęto 136 pacjentów - 102 mężczyzn i 34 kobiety). Podział wiekowy pacjentów leczących się w 2017 roku jest następujący:

- 0-18 lat – 15 osób;
- 19-29 lat – 62 osoby;
- ponad 30 lat – 43 osoby.

Łącznie udzielono 667 świadczenia, z czego 175 porad oraz 492 sesje psychoterapii indywidualnej. Ponadto, prowadzona była również terapia dla rodzin osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Zatrudniony personel medyczny w Poradni Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych to: 1 lekarz psychiatra (w trakcie specjalizacji), 1 pielęgniarka, 1 psychoterapeuta, 2 specjalistów terapii uzależnień.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” prowadzi również 2 placówki całodobowe, gdzie odbywa się leczenie stacjonarne: Ośrodek dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach oraz Hostel dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Kielcach. W Hostelach w 2017 roku przebywało 27 pacjentów (25 mężczyzn i 2 kobiety), w ramach 2901 świadczeń (osobodni).

Z punktu widzenia placówki, w zakresie pracy z osobami uzależnionymi lub stosującymi szkodliwie substancje psychoaktywne, pracownicy instytucji dostrzegają trudności w utrzymaniu ciągłości terapii. Pacjenci często zrywają kontakt terapeutyczny oraz ulegają wpływowi środowiska narkomańskiego. Lekarze oraz psycholodzy, zauważają znaczący wzrost zaburzeń psychotycznych u pacjentów zażywających dopalacze. Osoby te, częściej niż inni uzależnieni od narkotyków, obejmowani są leczeniem psychiatrycznym. Ponadto, pacjenci zażywający dopalacze, z uwagi na wzrost zachowań agresywnych, stanowią większe zagrożenie dla swoich rodzin. Rodziny zgłaszające się do terapii, odczuwają małe wsparcie ze strony instytucji do tego powołanych. Niepokojącym zjawiskiem jest zmniejszająca się średnia wieku pacjentów przyjmowanych do leczenia.

⁵ Informacje przesłane przez Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”

Z punktu widzenia placówki, skala narkomanii jest niepokojąco wysoka, co powoduje konieczność podejmowania dalszych działań profilaktycznych i leczniczych, jak również kontynuowania inicjatyw już istniejących.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” zrealizowało projekt współfinansowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii pt. „Programy terapii kierowane do osób używających szkodliwie i uzależnionych od konopi oraz ich rodzin i bliskich” w ramach których przeprowadzono indywidualne sesje CANDIS. Celem programu było osiągnięcie przez uczestników programu abstynencji lub ograniczenia używania marihuany czy innych przetworów konopi. W wyniku realizacji projektu wypracowane zostały rozwiązania umożliwiające uzyskanie wsparcia dla osób, które zgłosiły się do leczenia. Stowarzyszenie podejmuje działania mające na celu kontynuację w latach następnych wypracowanych rozwiązań. W dwóch edycjach projektu uczestniczyły 22 osoby uzależnione lub szkodliwie używające przetwory konopi.

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w 2017 roku, przy wsparciu finansowym z różnych instytucji publicznych inicjowało szereg zadań publicznych, których intencją było kreowanie wśród młodych ludzi przekonania o korzyściach płynących z prowadzenia zdrowego trybu życia oraz życia w trzeźwości i bez stosowania używek. Realizowane zadania publiczne skierowane były do dzieci i młodzieży z terenu województwa świętokrzyskiego, do grup szczególnie narażonych na podejmowanie zachowań ryzykownych, tj. spożywania narkotyków, czy upijania się, do grup osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin, a także dla osób uzależnionych od narkotyków będących po ukończeniu terapii.

Przedmiotowe inicjatywy podejmowane przez Stowarzyszenie, odnosiły się do realizacji zadań wynikających z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Ośrodek Rehabilitacji dla Osób Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych⁶

W Ośrodku Rehabilitacji dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach w 2017 roku przyjęto 57 pacjentów z zdiagnozowanym uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Przy uwzględnieniu wieku i płci, dane przedstawiają się następująco (tabela 4.):

⁶ Informacje przesłane przez Ośrodek Rehabilitacji dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych

Tabela 4. Dane dotyczące pacjentów w Ośrodku Rehabilitacji dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach

Lp.	Wiek	Płeć	
		Kobiety	Mężczyźni
1.	15	1	4
2.	16	2	3
3.	17	2	7
4.	18	3	6
5.	19	0	5
6.	20	0	8
7.	21	1	5
8.	22	0	3
9.	23	0	2
10.	24	0	1
11.	25	0	1
12.	26	0	2
13.	27	0	1
RAZEM		9	48

Źródło danych - Ośrodek Rehabilitacji dla Osób Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych

W 2017 roku specjaliści terapii uzależnień, psycholog oraz psychiatra zatrudnieni w Ośrodku udzielili łącznie porady dla 57 pacjentów co daje 6482 osobodni. Oprócz porad wynikających ze specyfiki terapii (rozmowy indywidualne planowe oraz interwencyjne) pracownicy Ośrodka udzielali również porad telefonicznych wskazując możliwość leczenia uzależnienia od narkotyków.

Wspierając pacjentów w procesie readaptacji społecznej, Ośrodek współpracuje z Hostelem dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych w Kielcach prowadzonym przez Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”.

W Ośrodku pracuje zespół w składzie:

- lekarz psychiatra,
- psycholog/ instruktor terapii uzależnień,
- psycholog/ specjalista terapii uzależnień,
- 3 specjalistów terapii uzależnień,
- 3 specjalistów terapii uzależnień w trakcie specjalizacji,
- wychowawca,
- pielęgniarka.

Psychiatra oraz psycholog pracujący w Ośrodku zauważają u pacjentów znaczący wzrost problemów w zakresie zaburzeń psychiatrycznych oraz osobowościowych. Ponadto, nadal utrzymuje się zmniejszona średnia wieku przyjmowanych pacjentów. Na przestrzeni ostatnich

lat do Ośrodka nadal przyjmowane są osoby małoletnie (15 – 17 lat). Wielu pacjentów zgłasza się do Ośrodka na mocy postanowienia sądu obligującego do nakazu leczenia aż do ukończenia cyklu terapeutycznego. W grupie osób uzależnionych przyjmowanej do Ośrodka dominującymi zażywanymi substancjami psychoaktywnymi są: dopalacze, mefedron, marihuana, leki zawierające pseudoefedrynę. Spada natomiast odsetek pacjentów uzależnionych głównie od amfetaminy, kokainy, LSD oraz heroiny.

Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień „ESKULAP” w Ostrowcu Świętokrzyskim⁷

Z powodu uzależnienia i eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi w 2017 roku do Poradni Ośrodka zgłosiło się 15 osób, w tym 14- mężczyzn i 1 kobieta, którym udzielono łącznie 23 porady. Przedział wiekowy zgłaszających się pacjentów to 24 – 38 lat.

Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej⁸

Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej posiada w swojej placówce 40 miejsc dla pacjentów z uzależnieniem. Placówka prowadzi swoją działalność w zakresie świadczeń leczniczo – rehabilitacyjnych oraz leczniczo – readaptacyjnych w ramach działań programu długoterminowego. W 2017 roku liczba pacjentów leczonych w Ośrodku wynosiła 79 osób.

W 2017 roku do Ośrodka przyjętych zostało 54 osoby. Tabela 5 obrazuje wiek przyjętych do Ośrodka pacjentów:

⁷ Informacje przesłane przez Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień „ESKULAP” w Ostrowcu Świętokrzyskim

⁸ Informacje przesłane przez Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej

Tabela 5. Rozkład wiekowy przyjmowanych do Ośrodka pacjentów

Wiek pacjentów przyjętych	Kobiety	Mężczyźni	Razem
do 17 lat 11 m-cy 29 dni	10	22	32
od 18 lat do 24 lat	2	20	22
powyżej 24 lat	0	0	0
Razem:	12	42	54

Źródło danych - Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej

Najliczniejszą grupą pacjentów przyjmowanych do Ośrodka są osoby w wieku do 17 lat 11 m-cy 29 dni, z czego 22 pacjentów to mężczyźni.

Z informacji przesłanych przez Stowarzyszenie wynika, że 35 pacjentów, którzy zostali przyjęci w 2017 roku do Ośrodka dotychczas nigdzie się nie leczyło w zakresie uzależnień.

Poniżej, przedstawiono jak kształtuje się poziom wykształcenia osób z uzależnieniem, będących pacjentami Ośrodka.

Tabela 6. Poziom wykształcenia pacjentów leczonych w okresie sprawozdawczym – 2017 rok

Poziom wykształcenia					
bez wykształcenia	podstawowe	gimnazjalne / zawodowe	średnie	wyższe	razem
3	29	37	10	0	79

Źródło danych - Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej

Dane w tabeli pokazują, że spośród pacjentów leczonych w Ośrodku, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym/zawodowym.

PROMEDIC Centrum Psychoterapii

PROMEDIC Centrum Psychoterapii jest powstałym w 2010 roku Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej, działającym w ramach kontraktu z NFZ, który prowadzi Poradnię Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych w Staszowie i Pińczowie.

W Poradni Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych w Staszowie udzielono w 2017 roku łącznie 341 porad, natomiast w Poradni w Pińczowie udzielono 134 porady.

Poniżej przedstawiono przedział wiekowy osób korzystających z usług Poradni.

Tabela 7. Przedział wiekowy pacjentów Poradni

	Mężczyźni					Kobiety				
	do 18 r. ż.	od 19 do 29	od 30 do 64	powyżej 65	Razem	do 18 r. ż.	od 19 do 29	od 30 do 64	powyżej 65	Razem
Poradnia w Staszowie	8	12	13	1	34	0	1	7	0	8
Poradnia w Pińczowie	2	1	8	1	12	1	0	5	0	6

Źródło danych - PROMEDIC Centrum Psychoterapii

W Poradniach Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych w Staszowie i w Pińczowie przyjęto odpowiednio 42 pacjentów w Staszowie oraz 18 pacjentów w Pińczowie, z których najliczniejszą grupę stanowili mężczyźni w wieku od 30 do 64 lat.

Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, Poradnia Leczenia Uzależnień⁹

W Poradni Leczenia Uzależnień w 2017 roku leczonych z powodu uzależnienia i eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi było 31 pacjentów, w tym: 6 kobiet i 25 mężczyzn, którym łącznie udzielono 206 porad.

W Poradni realizowany jest program profilaktyczny CANDIS.

3. Synteza działań podejmowanych przez poszczególne samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego w 2016 roku¹⁰

Przeciwdziałanie narkomanii na szczeblu gminnym w 2016 roku

Poniższe informacje opracowano na podstawie kwestionariuszy sprawozdawczych dotyczących realizacji w 2016 roku Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii przesłanych przez jednostki samorządów terytorialnych z terenu województwa świętokrzyskiego.

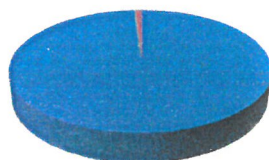
Z uwagi na terminy sprawozdawczości, które podyktowane ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii dane w tym podrozdziale dotyczą 2016 roku.

⁹ Informacje przesłane przez Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, Poradnia Leczenia Uzależnień

¹⁰ Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy sprawozdawczych jednostek samorządu terytorialnego z województwa

Wykres 1. Sprawozdawczość gminna w 2016 r.

Sprawozdawczość

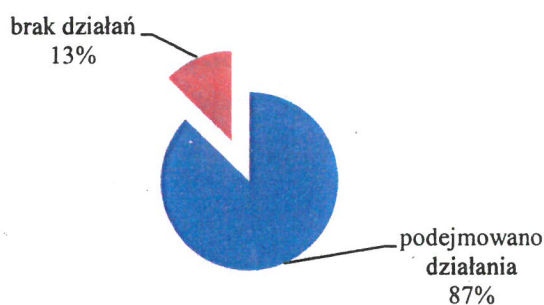
- nadesłane sprawozdania (101 gmin)
- brak sprawozdania (1 gmina)

W 2016 roku 101 samorządów gminnych z terenu województwa wywiązało się z obowiązku sprawozdawczości z realizacji działań Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii.

PROFILAKTYKA UNIWERSALNA:

Wykres 2. Odsetek gmin województwa świętokrzyskiego, które w 2016 roku podejmowały działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej

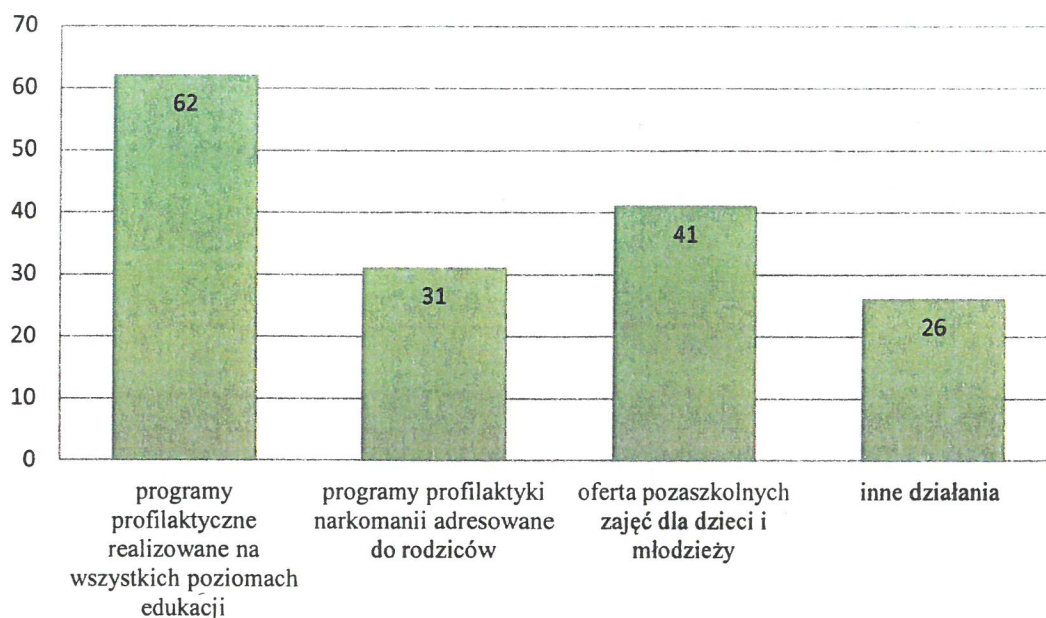
działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej

Jak wynika ze sprawozdawczości gmin z województwa świętokrzyskiego, w 2016 roku (89 gmin) 87,25 % gmin z terenu województwa świętokrzyskiego wspierało programy profilaktyki uniwersalnej.

Z analizy pozyskanych sprawozdań wynika, iż najczęstszą formą działań profilaktyki uniwersalnej podejmowaną przez gminy w 2016 roku było wspieranie programów profilaktycznych realizowanych na wszystkich poziomach edukacji – przez 62 gminy.

Wykres 3. Działania podejmowane w ramach profilaktyki uniwersalnej

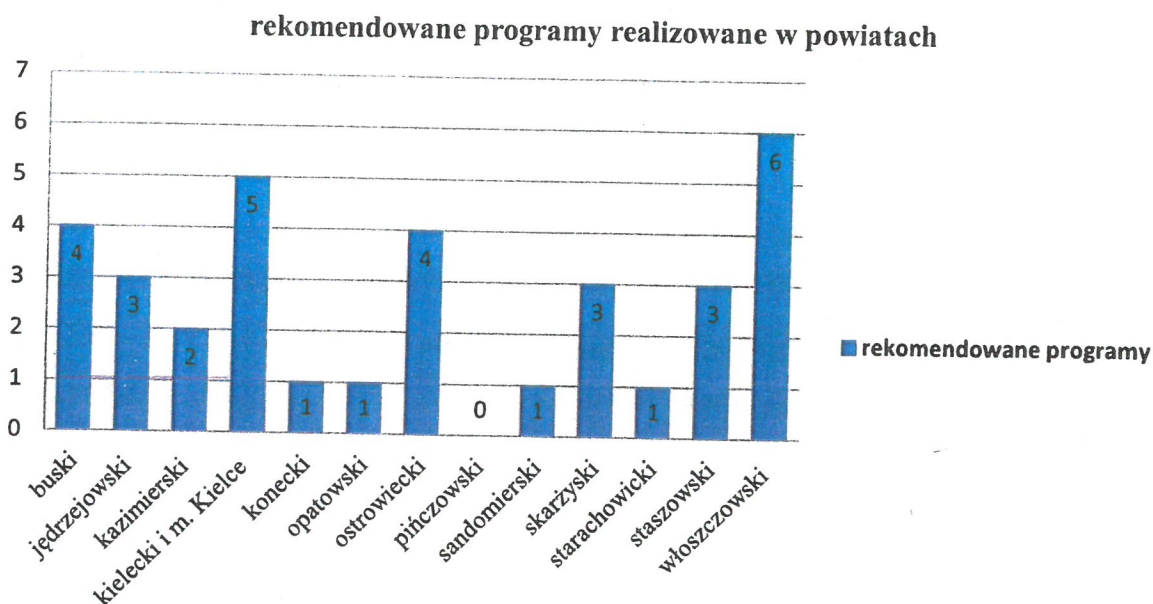
Realizując działania z powyższego zakresu:

- 62 gminy (60,78 % gmin) z terenu województwa wspierało programy profilaktyczne na wszystkich poziomach edukacji (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne);
- 31 gmin (30,39% gmin) wspierało programy profilaktyki narkomanii adresowane do rodziców,
- 41 gmin (40,20% gmin) wspierało oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży,
- 26 gmin (25,5% gmin) podejmowało inne działania zgodne z zadaniami określonymi w art.2 ust.1-3 oraz w art.10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Spośród programów profilaktyki uniwersalnej, które uzyskały rekomendacje Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, samorządy gmin najczęściej finansowały realizację programu „Archipelag Skarbów” – 8 gmin, „Spójrz Inaczej dla klas 1-3”, które polegały między innymi na: realizacji projektów: „Szkoła Wolna od Uzależnień, Droga do Nikąd”, przeprowadzeniu pogadanek podczas wywiadówek z rodzicami, realizację spektakli profilaktycznych.

Na przestrzeni roku 2016, 31 gmin (30,39% gmin województwa świętokrzyskiego) realizowało programy rekomendowane z zakresu profilaktyki uniwersalnej.

Wykres 4. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych – wg powiatów

Z powyższych danych wynika, iż największą aktywność w zakresie realizacji rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej, wykazywały gminy powiatu włoszczowskiego, które wykonały 6 realizacji programów rekomendowanych, tj. 2 realizacje programu Spójrz Inaczej dla klas 1 – 3 – przez gminy: Włoszczowa i Krasocin, 2 realizacje programu Spójrz Inaczej dla klas 4 – 6 – przez gminy: Włoszczowa i Krasocin, 1 realizację programu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców – przez gminę Kluczewsko oraz 1 realizację programu UNPLUGGED przez gminę Kluczewsko. W powiecie włoszczowskim w ramach realizacji programów profilaktycznych działaniami objęto około 835 osób.

Spośród programów profilaktyki uniwersalnej, które uzyskały rekomendacje Krajowego Biura, IPiN, ORE i PARPA, samorzady gmin realizowały:

Tabela 8. Realizacja rekomendowanych programów

Lp.	Program	Liczba gmin realizujących
1.	Archipelag Skarbów	8
2.	Fantastyczne Możliwości	1
3.	Program Domowych Detektywów	1
4.	Program Profilaktyczno-Wychowawczy Epsilon	0
5.	Program Wzmacniania Rodziny 10-14	0

6.	Przyjaciele Zippiego	3
7.	Szkoła dla Rodziców i Wychowawców	1
8.	Laboratorium Wiedzy Pozytywnej	1
9.	Spójrz Inaczej dla klas 1-3	8
10.	Spójrz Inaczej dla klas 4-6	7
11.	Program Trzy Koła	0
12.	Program Profilaktyczny Debata	1

Ponadto, dwie gminy wspierały realizację programu UNPLUGGED.

Najczęściej realizowanym rekomendowanym programem profilaktycznym był Archipelag Skarbów – przez 8 gmin (którego działaniami objęto około 2 083 osoby). Podobnie program Spójrz Inaczej dla klas 1-3 realizowany także przez 8 gmin. W programie wzięło udział około 1 021 osób.

PROFILAKTYKA SELEKTYWNA I WSKAZUJĄCA

Jak wynika ze sprawozdawczości gmin z województwa świętokrzyskiego, w 2016 roku 49 gmin województwa świętokrzyskiego (48% gmin województwa) podejmowało działania z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej.

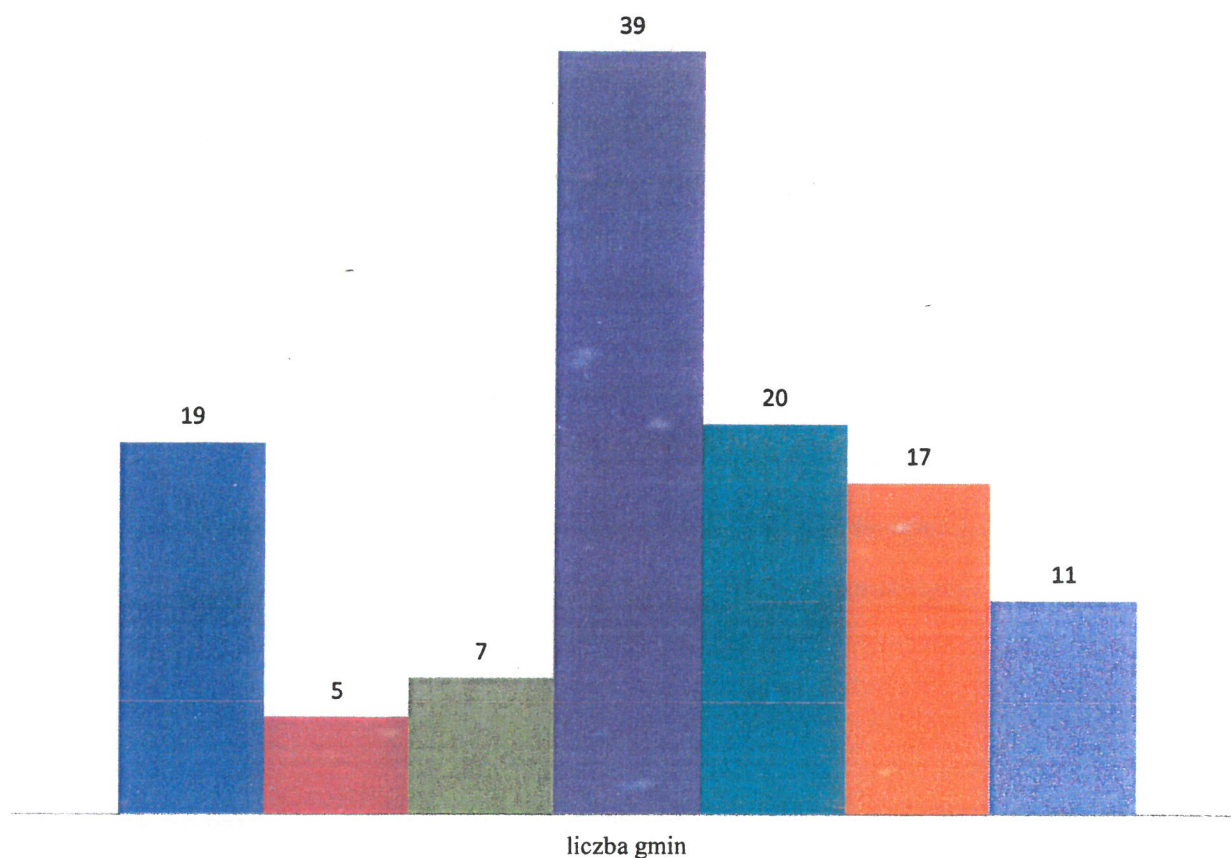
Wykres 5. Odsetek gmin województwa świętokrzyskiego, które w 2016 roku podejmowały działania z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej

Z analizy pozyskanych sprawozdań wynika, iż najczęstszą formą działań profilaktyki selektywnej i wskazującej, podejmowanej przez samorządy było wspieranie i oferowanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy – przez 39 gmin.

Wykres 6. Działania podejmowane przez gminy w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej

- działalność profilaktyczno - wychowawcza świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych
- programy wczesnej interwencji, m. in. Fred oraz Szkolna Interwencja Profilaktyczna, adresowane do młodzieży używającej środków odurzających
- programy profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe)
- pomoc psychologiczną i prawną rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy
- obozy profilaktyczne
- programy skierowane do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- inne działania, zgodne z zadaniami określonymi w art.. 2 ust. 1 pkt. 1-3 oraz w art.. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Ogółem, z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej:

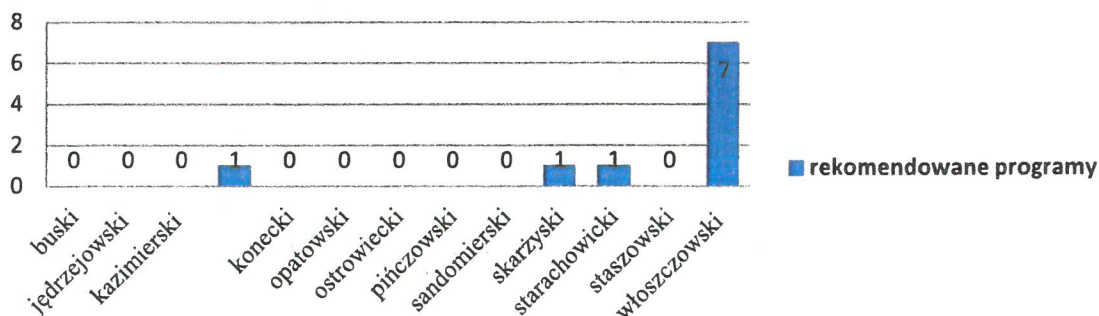
- 18% gmin województwa świętokrzyskiego wspierało działalność profilaktyczno - wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych i ognisk wychowawczych;

- 5% gmin z terenu województwa wspierało programy wczesnej interwencji, m.in. FreD oraz Szkolna Interwencja Profilaktyczna, adresowane do młodzieży używającej środków odurzających;
- 6,8% gmin wspierało programy profilaktyki selektywnej w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy masowe);
- 38 % gmin wspierało oferowanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy;
- 19,6% gmin wspierało obozy profilaktyczne;
- 16,7% gmin wspierało inne programy skierowane do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- 10,8% gmin wspierało inne działania, zgodne z zadaniami określonymi w art.2 ust.1-3 oraz w art.10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, które polegały między innymi na prowadzeniu hotelu oraz zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od narkotyków po ukończonej terapii, prowadzeniu zajęć profilaktycznych w kieleckich szkołach z zakresu przeciwdziałania narkomanii, prowadzeniu punktu konsultacyjnego z całodobowym telefonem zaufania, realizowaniu programu wspomagającego proces terapeutyczny i rehabilitacyjny osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin oraz realizację kampanii edukacyjnej dla uczniów kieleckich szkół oraz ich rodziców nt. szkodliwości narkotyków i dopalaczy.

Na przestrzeni roku 2016, 4 gminy województwa świętokrzyskiego wspierały realizację rekomendowanych programów profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Wykres 7. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych – wg powiatów

rekomendowane programy profilaktyki selektywnej i wskazującej realizowane w powiatach

Z powyższych danych wynika, iż największą aktywność w zakresie realizacji rekomendowanych programów profilaktyki selektywnej i wskazującej, wykazywała gmina Radków z powiatu włoszczowskiego, która wspierała następujące programy rekomendowane: FreD goes net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień, Program wspomaganie rozwoju psychospołecznego dzieci nieśmiałych, Program wspomaganie rozwoju psychospołecznego dzieci nie lubianych przez rówieśników z powodu zachowań antyspołecznych oraz Program Nauki Zachowania.

Ponadto, gmina Daleszyce z powiatu kieleckiego wspierała realizację programu „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”, którego odbiorcami było 28 osób, gmina Skarżysko – Kamienna (powiat skarżyski), podobnie jak gmina Starachowice (powiat starachowicki) wspierały program FreD goes net.

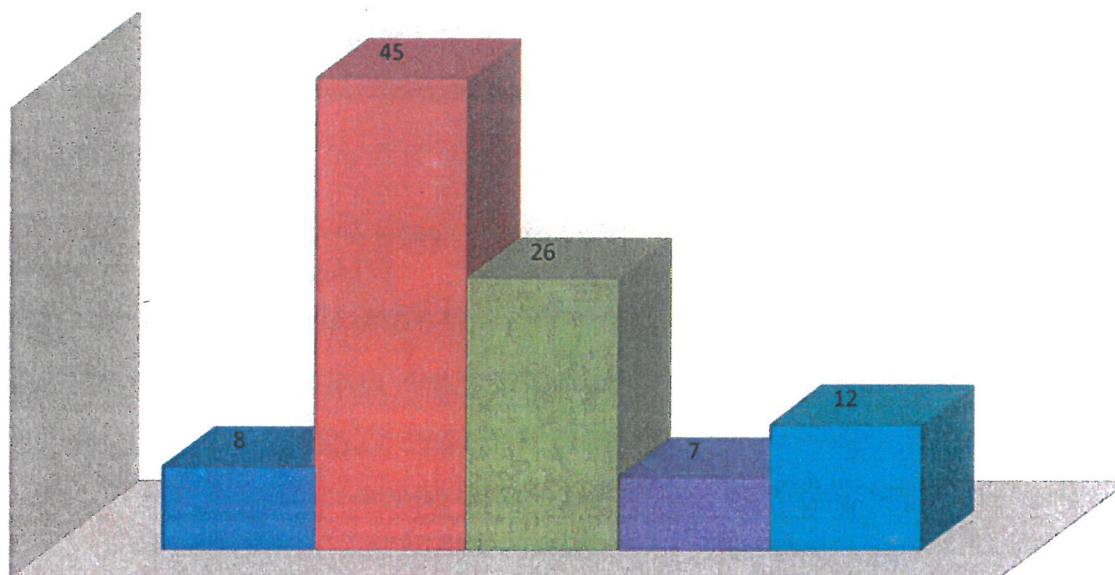
PODNIESIENIE POZIOMU WIEDZY SPOŁECZEŃSTWA -NA TEMAT PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYWANIEM SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH I MOŻLIWOŚCI ZAPOBIEGANIA TEMU ZJAWISKU

50% gmin województwa świętokrzyskiego wspierało działania mające na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Najczęstszą formą wspierania przez gminy województwa świętokrzyskiego (44% gmin) z powyższego zakresu, było upowszechnianie materiałów informacyjno edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

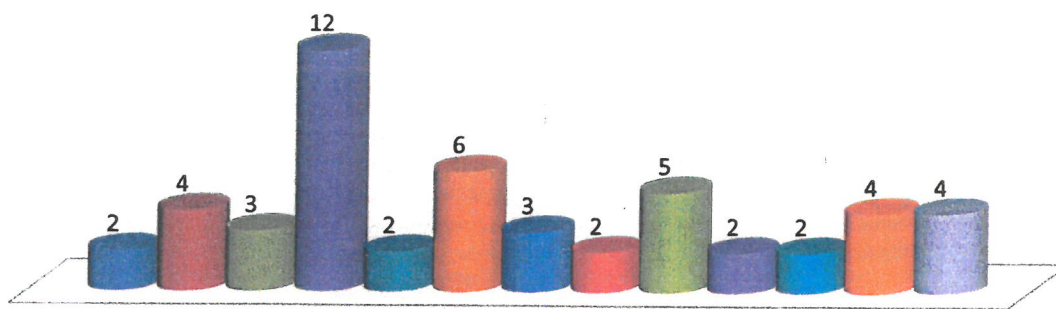
Wykres 8. Działania podejmowane przez gminy z zakresu podnoszenia wiedzy społeczeństwa na temat związany z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

- opracowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii
- upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii
- prowadzenie kampanii edukacyjnych
- działania z zakresu współpracy z mediami
- inne działania, zgodne z zadaniami określonymi w art. 2 ust. 1 pkt. 1-3 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

25% gmin województwa prowadziło kampanie edukacyjne, 11,8% gmin podejmowało inne działania zgodne z zadaniami określonymi w art. 2 ust. 1 pkt. 1-3 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Najmniej licznymi działaniami podejmowanymi przez samorządy było opracowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii – 7,8% gmin oraz podejmowanie współpracy z mediami – 6,8% gmin województwa.

Wykres 9. Realizacja działań z zakresu podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych – wg powiatów

liczba gmin podejmujących działania z zakresu podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku

Z powyższego zestawienia wynika, iż największą aktywnością w 2016 roku w zakresie podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku wykazały się gminy powiatu opatowskiego i włoszczowskiego.

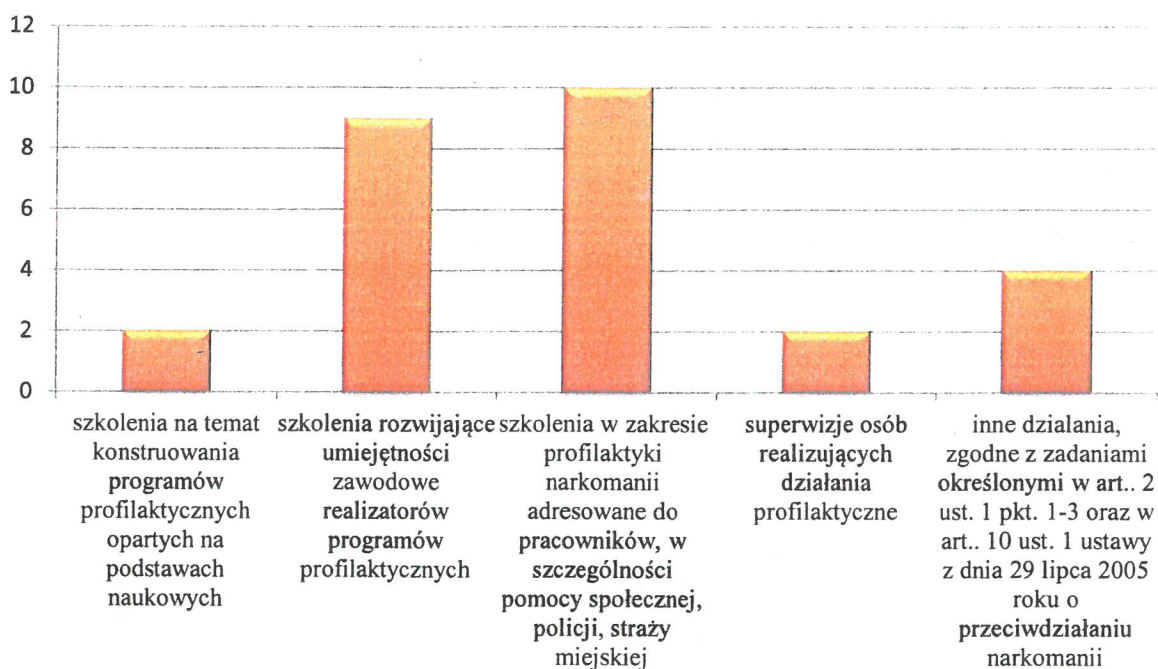
Najmniejszą zaś aktywnością w tym zakresie wykazały się gminy powiatu koneckiego i buskiego.

PODNOSENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNĄ

18% gmin województwa świętokrzyskiego (19 gmin) wspierało finansowo lub podejmowało działania sprzyjające podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Najczęściej samorządy gmin podejmowały działania polegające na wspieraniu i prowadzeniu szkoleń w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do pracowników, w szczególności pomocy społecznej, policji, straży miejskiej (9% gmin województwa).

Wykres 10. Działania podejmowane przez samorządy gmin w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Zaledwie 2 (1,9% gmin województwa) gminy województwa świętokrzyskiego wspierały szkolenia na temat konstruowania programów profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, 9 gmin (8,8% gmin województwa) wspierało szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych, 2 gminy (1,9% gmin województwa) wspierało superwizje osób realizujących działania profilaktyczne. 4 gminy (3,9% gmin) podejmowały inne działania zgodne z zadaniami określonymi w art. 2 ust. 1 pkt. 1-3 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

LECZENIE, REHABILITACJA, OGRANICZANIE SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJA SPOŁECZNA

działania z zakresu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków

Wykres 11. Odsetek gmin, które podejmowały działania z zakresu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Jak wynika ze sprawozdawczości gmin z województwa świętokrzyskiego, w 2016 roku (35 gmin) 34% gmin z terenu województwa świętokrzyskiego wspierało działania z zakresu zwiększania dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Tabela 9. Działania podejmowane w ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Lp.	Działanie	Liczba gmin realizujących
a.	Powstawanie nowych placówek ambulatoryjnych	2
b.	Rozwój i modernizacja bazy materialnej zakładów prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków lub używających ich w sposób szkodliwy	2
c.	Finansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach leczenia uzależnień	6
d.	Upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych	30
e.	Programy kierowane do specyficznych grup odbiorców	8
f.	Obozy i turnusy rehabilitacyjne	0
g.	Inne działania, zgodne z zadaniami określonymi w art. 2 ust. 1 pkt. 1-3 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii	9

Z analizy pozyskanych danych wynika, iż najczęstszą formą wsparcia tego kierunku przez samorządy gmin było upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Taką inicjatywę podejmowało 30 gmin (około 29% gmin województwa). Żaden samorząd nie wspierał obozów i turnusów rehabilitacyjnych.

W oparciu o analizę sprawozdawczości samorządów z realizacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, wynika, iż największą aktywność podejmowały gminy powiatu skarżyskiego (80% gmin) oraz powiatu włoszczowskiego (ok. 67% gmin).

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI PROGRAMÓW OGRANICZANIA SZKÓD ZDROWOTNYCH DLA OSÓB UŻYWAJĄCYCH SZKODLIWIE I UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW

Żadna gmina z terenu województwa świętokrzyskiego w 2016 roku nie podejmowała działań zmierzających do zwiększenia dostępności programów ograniczania szkód zdrowotnych dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

ZMNIEJSZANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ WŚRÓD OSÓB UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW SZKODLIWIE ORAZ OSÓB UZALEŻNIONYCH

Jak wynika z danych pozyskanych od samorządów województwa, jedynie niemalże 11% gmin (11 gmin) podejmowało działania wpływające na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Wykres 12. Odsetek gmin które podejmowały działania zmierzające do zmniejszenia marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

działania zmierzające zmniejszeniu marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych

Najczęstszą formą działań zmniejszających marginalizację społeczną wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych podejmowaną przez gminy było udzielanie świadczeń pomocy społecznej – przez 7 gmin województwa oraz wspieranie centrów integracji społecznej – przez 3 gminy.

WSPIERANIE ROZWOJU ZAWODOWEGO PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W PLACÓWKACH PROWADZĄCYCH LECZENIE I REHABILITACJĘ OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW ORAZ INNYCH GRUP ZAWODOWYCH MAJĄCYCH STYCZNOŚĆ Z OSOBAMI UZALEŻNIONYMI OD NARKOTYKÓW (NP. POLICJANTÓW, PRACOWNIKÓW SPOŁECZNYCH, KURATORÓW, LEKARZY, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH)

Z zakresu wspierania rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków oraz innych grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (np. policjantów, pracowników społecznych, kuratorów, lekarzy, organizacji pozarządowych)

w 2016 roku działania podjęły jedynie trzy gminy w województwie (2 gminy z powiatu sandomierskiego oraz jedna gmina z powiatu włoszczowskiego).

BADANIA I MONITORING

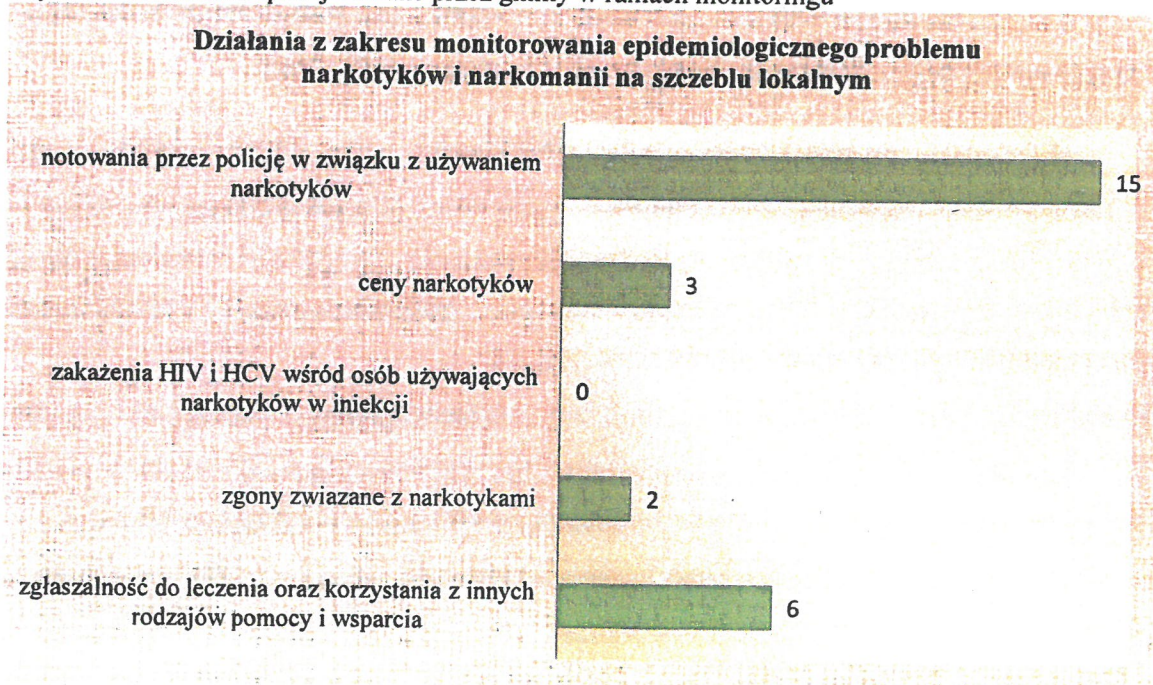
W 2016 roku, z zakresu badań i monitoringu działania podejmowane były przez 21 gmin (21% gmin województwa).

Wykres 13. Odsetek gmin które podejmowały działania z zakresu badań i monitoringu

Najczęstszą formą działań podejmowanych przez samorzady gminne z zakresu monitoringu było zbieranie i analizowanie danych związanych z notowaniami przez policję w związku z używaniem narkotyków. Działanie to realizowało 15 gmin województwa świętokrzyskiego.

Wykres 14. Działania podejmowane przez gminy w ramach monitoringu

Żaden z samorządów nie podejmował monitoringu zakażeń HIV i HCV wśród osób używających narkotyków w iniekcji.

Najczęstszą formą działań podejmowanych przez samorzady gminne z zakresu badań, było wspieranie i realizowanie badań ankietowych w populacji generalnej oraz wśród młodzieży.

MONITOROWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH NA TEMAT PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII

W ramach monitorowania postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii w 2016 roku na obszarze województwa świętokrzyskiego, 7 samorządów gminnych prowadziło działania mające na celu zbieranie danych statystycznych na temat reakcji instytucjonalnej na problem narkotyków i narkomanii.

ROZWÓJ I KONSOLIDACJA SYSTEMU INFORMACJI O NARKOTYKACH I NARKOMANII

W ramach rozwoju i konsolidacji systemu informacji o narkotykach i narkomanii w 2016 roku działania podejmowane były przez 3 gminy z terenu województwa świętokrzyskiego.

4. Działania podejmowane w roku 2017 ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 –2020

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020 powstał w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020, w zakresie celu operacyjnego pt. „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi”.

Nadrzędnym celem Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Realizację celu nadrzędnego Wojewódzkiego Programu zawarto w celach pośrednich, które obejmują:

- prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP;

- rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii;
- działania z zakresu profilaktyki (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej);
- prowadzenie redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej poprzez zwiększanie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych;
- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.

4.1. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP:

Działalność informacyjno – edukacyjna prowadzona przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

W 2017 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspierał finansowo, realizował i podejmował szereg działań z zakresu edukacji zdrowotnej i upowszechniania informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.

Na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – zwalczanie narkomanii.

W ramach ogłoszonego konkursu ofert, jedno z zadań dotyczyło realizacji działań edukacyjnych i brzmiało: *„Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym realizacja kampanii informacyjno - edukacyjnych ostrzegających o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem substancji psychoaktywnych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców.”*

W ramach powyższego zadania, Stowarzyszenie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach zrealizowało projekt pn. „ZANIM SPRÓBUJESZ”.

W czasie trwania zadania Stowarzyszenie inicjowało szereg działań skierowanych do uczniów Niepublicznego Technikum Zawodowego im. Żołnierzy Sił Pokojowych ONZ Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach, nauczycieli, rodziców i opiekunów

uczniów, a także do ogółu społeczeństwa. W toku zadania podejmowano inicjatywy obejmujące realizację warsztatów profilaktycznych i treningów umiejętności psychologicznych, warsztatów profilaktycznych oraz apeli szkolnych. We współpracy z Radiem Fama i Telewizją Świętokrzyską, Stowarzyszenie przeprowadziło kampanię informacyjno – edukacyjną skierowaną do ogółu społeczeństwa. W ramach kampanii emitowano spoty radiowe i telewizyjne, które ukazywały audycje informujące o konsekwencjach zdrowotnych, prawnych i społecznych wynikających ze stosowania środków psychoaktywnych.

W ramach zadania opracowano i wydrukowano 3 000 ulotek z danymi teleadresowymi instytucji zajmujących się profilaktyką uzależnień, które zostały rozpowszechnione wśród adresatów zadania oraz zostały kolportowane do szkół na terenie Kielc.

Dodatkowo, w czasie trwania projektu zorganizowano konkurs na plakat profilaktyczny informujący o konsekwencjach zdrowotnych wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych.

Realizacja działań w ramach zadania wpłynęła na proces wychowawczy młodzieży uczącej się w Niepublicznym Technikum Zawodowym ZDZ w Kielcach oraz przyczyniła się do zwiększenia świadomości wszystkich grup tworzących środowisko szkolne z zakresu bezpieczeństwa, edukacji i przeciwdziałania zagrożeniom jakie wynikają z zażywania substancji psychoaktywnych.

Ponadto, w ramach powyższego zadania publicznego, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” zrealizowało projekt pod nazwą „Zachowaj trzeźwy umysł”, w ramach którego swoimi działaniami objęto 200-osobową grupę dzieci i młodzieży z Klubów „Wolna Strefa” i „Młoda Strefa” z terenu województwa świętokrzyskiego.

W toku podejmowanych działań, przeprowadzony został cykl 4 warsztatów w każdym z 20 klubów zlokalizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego – łącznie zrealizowano 80 godzin warsztatów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

Realizacja zadania sprzyjała uświadomieniu młodym ludziom zagrożeń płynących z uzależnień, nauki asertywności i nie poddawania się presji grupy, jak również wypracowaniu w nich umiejętności spędzania czasu wolnego poprzez rozwijanie swoich zainteresowań i odwrócenia uwagi od wszelkiego rodzaju używek.

Dodatkowo, w ramach projektu przeprowadzona została kampania informacyjno – edukacyjna ostrzegająca o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem substancji

psychoaktywnych, w ramach której wydrukowano i upowszechniono plakaty i ulotki informacyjne o tematyce uzależnień.

Na realizację powyższych działań w ramach zadania, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył kwotę 20 000,00 zł.

W kontekście realizacji przedmiotowego zadania, opracowano oraz udostępniono na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego wykaz podmiotów prowadzących leczenie uzależnień, w tym od substancji psychoaktywnych na terenie województwa oraz wykaz podmiotów prowadzących leczenie AIDS na terenie województwa w 2017 roku.

Ponadto, na stronie internetowej Urzędu udostępniono wykaz punktów konsultacyjno – diagnostycznych w zakresie HIV/AIDS w Polsce w 2017 roku.

W sferze podejmowania działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP upowszechniono na stronie internetowej Urzędu dwa filmiki opracowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w ramach kampanii informacyjno - edukacyjnej pt. „Jak to działa? Edukacyjne filmy o marihuanie i dopalaczach”.

Zamieszczone filmiki w ciekawy i przystępny sposób zwracają uwagę na możliwe konsekwencje palenia marihuany oraz brania dopalaczy, a także na mechanizm działania substancji na organizm człowieka. Dzięki filmom „Jak to działa: marihuana” oraz „Jak to działa: dopalacze” odbiorca poznaje możliwe skutki i konsekwencje palenia marihuany oraz zażywania dopalaczy, a także poznaje ryzyko, jakie się z tym wiąże. Taka wiedza może pomóc w świadomym podejmowaniu decyzji i dokonywaniu życiowych wyborów.

Z okazji Światowego Dnia Zdrowia, przypadającego w dniu 07 kwietnia, z inicjatywy Departamentu Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego zorganizowano akcję profilaktyczną, która odbyła się w jednej z kieleckich galerii pod hasłem „Po trendy tędy”. Celem prowadzonych działań było zwrócenie uwagi mieszkańców województwa na stan ich zdrowia oraz zaszczepienie idei profilaktyki zdrowotnej. Podczas akcji, udzielane były porady edukacyjne dotyczące prowadzenia zdrowego stylu życia, porady w zakresie uzależnień, możliwości uzyskania oraz szukania pomocy w tym zakresie, profilaktyki chorób odtytoniowych oraz zdrowia nerek czy bezdechu sennego. Ponadto, w ramach przedsięwzięcia kolportowane były materiały edukacyjno – informacyjne z zakresu narkomanii, a także informatory gdzie szukać pomocy w przypadku problemu narkomanii.

Z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego, Urząd Marszałkowski zorganizował piknik rodzinny pod hasłem: „Aktywność? Na zdrowie!”, który odbył się w Parku Miejskim w Kielcach. W ramach przedsięwzięcia, terapeuci z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, przy Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy udzielali porad jak rozmawiać z dziećmi o używkach, jak radzić sobie w rodzinach z uzależnieniami bliskich, aby jak najmniejszy wpływ miały na dzieci. Ponadto, w ramach przedsięwzięcia udostępniono materiały edukacyjno – informacyjne z zakresu narkomanii, a także informatory gdzie szukać pomocy w przypadku problemu narkomanii.

W ramach uczestnictwa w XV Festiwalu Zdrowia w Busku – Zdroju im. Zbigniewa Kociuby, Departament Ochrony Zdrowia zorganizował stoisko z materiałami informacyjno – edukacyjnymi z zakresu profilaktyki narkomanii, profilaktyki HIV/AIDS oraz promocji zdrowego stylu życia i odżywiania.

Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego w 2017 roku zorganizował konferencję poświęconą problematyce uzależnień pt. „Przeciwdziałanie narkomanii – wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu „lokalnym”.” Ideą tego przedsięwzięcia było między innymi przedstawienie założeń Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020, podsumowanie działań podejmowanych przez samorządy gminne w ramach gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w 2016 roku wraz z rekomendacjami do działań na lata przyszłe, zaprezentowanie przedstawicielom lokalnych mediów praktycznych wskazówek dotyczących przekazywania informacji z zakresu powyższej tematyki, zaprezentowanie działań podejmowanych przez instytucje związane z profilaktyką narkomanii, przykłady dobrych praktyk samorządów gminnych oraz przedstawienie skali zjawiska zażywania tzw. dopalaczy na terenie województwa świętokrzyskiego.

Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele jednostek samorządów gminnych, świętokrzyscy dyrektorzy szkół i placówek oświatowo – wychowawczych, pracownicy socjalni, przedstawiciele organizacji pozarządowych, pedagodzy szkolni oraz reprezentanci lokalnych mediów z terenu Województwa Świętokrzyskiego. W spotkaniu udział wzięło około 150 osób.

Działalność informacyjno – edukacyjna prowadzona przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach¹¹

W ramach „Koncepcji działań Policji w zakresie profilaktyki społecznej na lata 2015 - 2018”, w obszarze „narkotyków, dopalaczy i innych środków odurzających” oprócz działań ukierunkowanych bezpośrednio na zwalczanie przestępczości narkotykowej, świętokrzyscy policjanci w 2017 r. prowadzili różnego rodzaju przedsięwzięcia na rzecz uświadamiania dzieci, młodzieży i osób dorosłych o konsekwencjach wynikających z nieprzestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych.

Głównymi przedsięwzięciami podejmowanymi w 2017 roku, to przede wszystkim udział w ogólnopolskiej akcji informacyjno – edukacyjnej pn. „Kręci mnie bezpieczeństwo” oraz kontynuacja kampanii pn. „Trzeba zacząć od dorosłych”.

Kampania „Kręci mnie bezpieczeństwo” została zaprojektowana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, z myślą o uczniach szkół podstawowych. Główne przesłanie projektu stanowi o kształtowaniu i propagowaniu pozytywnych postaw młodych ludzi w zakresie bezpieczeństwa, poprzez systematyczne prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych. Idea akcji zakłada kontynuowanie oraz zacieśnianie współpracy Policji z placówkami oświatowymi.

Inicjatywa kontynuacji prowadzonych działań w ramach kampanii edukacyjnej pod nazwą „Trzeba zacząć od dorosłych”, której celem jest:

- koordynacja działań międzyinstytucjonalnych w zakresie profilaktyki uzależnień z uwzględnieniem zadań, kompetencji i planowanych działań w przedmiotowym zakresie,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska dopalaczy – dostępność, kontrola, odpowiedzialność prawna wśród dorosłych,
- podniesienie świadomości na temat skutków zażywania dopalaczy poprzez prowadzenie działań edukacyjnych opartych na profilaktyce rówieśniczej i zintegrowanej profilaktyce skierowanej do dzieci i młodzieży,
- inwentaryzacja dostępnych materiałów edukacyjnych posiadanych na terenie województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem opracowań i materiałów rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii,

¹¹ Informacje przesłane przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach

- pozyskanie do stałej współpracy specjalistów z terenu województwa świętokrzyskiego, którzy będą stanowić wsparcie merytoryczne dla grona pedagogicznego i policjantów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień,
- jednolity przekaz medialny zawierający informacje o podejmowanych wspólnie działaniach interdyscyplinarnych.

Co więcej, w ramach prowadzonych działań w związku z ograniczaniem zjawiska zażywania „dopalaczy” świętokrzyscy policjanci w roku 2017 na terenie województwa przeprowadzili łącznie 687 spotkań z udziałem ponad 34 733 uczestników (dzieci, młodzież, dorośli). W wielu pogadankach współprowadzającymi byli przedstawiciele Powiatowych Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych i oświaty. Prelekcje przeprowadzane były przede wszystkim w szkołach podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, ale też w Domach Pomocy Społecznej, Ośrodkach Kuratorskich, Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii, świetlicach środowiskowych, wiejskich oraz podczas festynów organizowanych na terenie działania jednostek policji. W prowadzonych spotkaniach policjanci wykorzystywali m.in. spot profilaktyczny opracowany i zrealizowany w KWP w Kielcach. Ponadto o zrealizowanych działaniach informowano na policyjnych stronach internetowych oraz przekazywano dane lokalnym mediom – łącznie 219 razy.

W ramach działalności edukacyjnej Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, w dniu 22 maja 2017 r. w Zespole Szkół w Wolicy przeprowadzono konkurs profilaktyczny pn. „Życie jest tylko jedno” w którym młodzież ze szkół powiatu kieleckiego prezentowała treści związane min. z uzależnieniami. Konkurs składał się z trzech etapów: quizu, kalamburów oraz z pokazu prezentacji multimedialnej przygotowanej przez każdą z drużyn. Wszystkie etapy dotyczyły treści ściśle związanych z tematyką uzależnień. W komisji konkursowej zasiedli przedstawiciele KMP w Kielcach, Franciszkańskiego Centrum Terapii Uzależnień "San Damiano", Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach oraz Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W dniu 25.05.2017 r. w Starachowicach przeprowadzono III Turniej Profilaktyczny pod patronatem Prezydenta Miasta pn. „Zachowaj trzeźwy umysł – nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”. Turniej skierowany był do uczniów szkół gimnazjalnych z terenu miasta Starachowice. Celem turnieju było promowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywność

fizyczną, zwrócenie uwagi młodzieży na profilaktykę zapobiegania uzależnieniom oraz zysków płynących z nie palenia, nie picia i nie używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Łącznie w turnieju wzięło udział ok. 200 uczestników.

W dniu 28.09.2017 r. w Liceum Ogólnokształcącym im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego staszowscy policjanci wzięli udział w zorganizowaniu debaty społecznej pn. „Bezpieczeństwo młodzieży a zagrożenie środkami odurzającymi”. W przedsięwzięciu uczestniczyli młodzi ludzie oraz zaproszeni goście. Policjanci staszowscy, przedstawiciel SANEPID-u w Staszowie oraz Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w Staszowie. Podczas debaty omówiono zagadnienia związane z odpowiedzialnością karną dotyczącą środków odurzających oraz konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z sięgania po takie substancje. W debacie uczestniczyło ok. 140 osób.

W dniu 07.11.2017 r. w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego zorganizował konferencję poświęconą problematyce uzależnień pt. Przeciwdziałanie narkomanii – wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu „lokalnym”. Naczelnik Wydziału Prewencji KWP w Kielcach insp. Marzena Piórkowska w wystąpieniu omówiła przedsięwzięcia podejmowane przez Świętokrzyską Policję w obszarze przeciwdziałania narkomanii. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele jednostek samorządów gminnych, dyrektorzy szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, pedagodzy szkolni oraz reprezentanci lokalnych mediów z terenu woj. świętokrzyskiego.

W dniu 21.11.2017 r. w skarżyskim Miejskim Centrum Kultury w ramach programu „PaT” zorganizowano czwarty festiwal profilaktyczny dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Skarżysku - Kamiennej oraz Referatu Edukacji Urzędu Miasta w Skarżysku - Kamiennej. Na wstępie omówiono m.in. główne cele programu PaT oraz o działalności skarżyskiej grupy. W kolejnym punkcie spotkania uczniowie z Zespołu Szkół Transportowo - Mechatronicznych oraz I-go Liceum Ogólnokształcącego ze Skarżyska-Kamiennej zaprezentowali spektakl pt. „Z pamiętnika narkomanki”. Przesłaniem spektaklu było pokazanie szkodliwego oddziaływania narkotyków na życie młodego człowieka.

Działalność informacyjno – edukacyjna prowadzona przez Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny¹²

W trosce o zdrowie publiczne, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa świętokrzyskiego w 2017 roku podejmowali szereg inicjatyw o charakterze informacyjno – edukacyjnym, mających na celu przekazywanie wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia i życia ludzi, spowodowanych zażywaniem tzw. „dopalaczy” oraz aspektach prawnych związanych z produkcją i wprowadzeniem do obrotu środków zastępczych. Adresatami tych działań byli przede wszystkim uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, rodzice, nauczyciele, a także wychowankowie Domów Dziecka czy domów poprawczych i ich opiekunowie.

W ramach podejmowanych inicjatyw prozdrowotnych, organizowano szkolenia, konferencje oraz spotkania edukacyjne, w trakcie których poza wykładami rozdawano materiały edukacyjne (ulotki, broszury), a także wyświetlano film o tzw. „dopalaczach” i profilaktyce uzależnień.

Działalność informacyjno – edukacyjna prowadzona przez Kuratorium Oświaty w Kielcach¹³

Działania podejmowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki, w tym szczególnie zapobieganiu narkomanii w szkołach i placówkach województwa świętokrzyskiego były prowadzone na wielu płaszczyznach. Dla realizacji tych zadań Kuratorium Oświaty podejmowało ścisłą współpracę z różnymi podmiotami w celu uzyskania najlepszych efektów w zakresie profilaktyki. należą o nich: Wojewoda Świętokrzyski, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Kielcach, Komenda Wojewódzka i Miejska Policji w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Onkologii, Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji, uczelnie wyższe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, Okręgowy Inspektor Pracy.

Kuratorium Oświaty w Kielcach wspierało dyrektorów szkół i nauczycieli w realizacji zadań profilaktycznych. W 2017 roku wspólnie ze Świętokrzyskim Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach zorganizowano dwie edycje szkoleń pn. „Narkotyki i dopalacze w szkole XXI wieku”, w których udział wzięło 43 nauczycieli.

¹² Informacje przesłane przez Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

¹³ Informacje przesłane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach

Kuratorium Oświaty w Kielcach współorganizowało Świętokrzyskie Dni Profilaktyki. W ramach obchodów tej inicjatywy, Kuratorium przygotowało debatę młodzieżową poświęconą promowaniu stylu życia wolnego od używek i przemocy rówieśniczej. W 2017 roku w ramach XV Świętokrzyskich Dni Profilaktyki odbyła się debata młodzieżowa pod hasłem „Rodzina – twój bezpieczny świat” zorganizowana we współpracy z II Liceum Ogólnokształcącym im. J. Śniadeckiego w Kielcach, III Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Integracyjnymi im. C.K. Norwida w Kielcach, IV Liceum Ogólnokształcącym w Kielcach oraz Fundacją „PEStka”. Uczestnicy spotkania wysłuchali debaty oksfordzkiej zorganizowanej pomiędzy młodzieżą pt. „Młodego człowieka bardziej kształtuje rodzina niż środowisko zewnętrzne”. W kolejnej części debaty, grupa teatralna zaprezentowała spektakl profilaktyczny, który poruszał zagadnienia z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Debatę obejrzało 300 osób – uczniów, nauczycieli świętokrzyskich szkół i placówek oświatowych oraz pracowników różnorodnych instytucji zajmujących się profilaktyką.

Ponadto, Świętokrzyski Kurator Oświaty włączył się w organizację „V Zlotu Szkół Promujących Zdrowie” w ramach Festiwalu Zdrowia w Busku – Zdroju, w którym uczestniczą uczniowie wraz z opiekunami szkół/placówek z terenu województwa świętokrzyskiego należących do sieci Szkół Promujących Zdrowie.

Na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach upowszechniono:

- wykaz telefonów zaufania działających w województwie świętokrzyskim oraz dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka;
- informację na temat Programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość?” realizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny. Program edukacyjny skierowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i został opracowany w ramach Projektu „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowanego ze środków szwajcarsko – polskiego Programu Współpracy. Program ten koncentruje się na profilaktyce używania substancji psychoaktywnych. Młodzież, nauczyciele i koordynatorzy programu mogą korzystać z platformy e-learningowej www.zdrowiewciazy.pl, na której można znaleźć informację dotyczące szkodliwości środków psychoaktywnych, ale również zadać pytanie ekspertowi i uzyskać pomoc;
- list Ministra Edukacji Narodowej skierowany do uczniów, nauczycieli i rodziców, dotyczący bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas letniego wypoczynku, a także informacje na temat zagrożeń wynikających z uzależnienia od substancji psychoaktywnych;

- *Rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa funkcjonujących w województwie świętokrzyskim.*

4.2 Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii

Działania prowadzone przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w zakresie rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii

W 2017 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspierał finansowo, realizował i podejmował szereg inicjatyw z zakresu rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – zwalczanie narkomanii.

W ramach ogłoszonego konkursu ofert, jedno z zadań dotyczyło między innymi organizacji szkoleń edukatorów, rodziców i wychowawców z zakresu zagrożeń i konsekwencji wynikających z używania substancji psychoaktywnych i brzmiało: *„Wspieranie działań mających na celu rozwijanie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców z zakresu zagrożeń i konsekwencji wynikających z używania substancji psychoaktywnych.”*

W toku realizacji powyższego zadania, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie PRO, zrealizowało projekt, którego celem było przeprowadzenie 10 szkoleń pn. „Narkotyki, dopalacze, hazard, internet – profilaktyka i terapia osób eksperymentujących i uzależnionych”. Szkolenia skierowane były do pracowników organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się profilaktyką, terapią, edukacją osób eksperymentujących i uzależnionych od substancji psychoaktywnych, uzależnionych behawioralnie oraz rodziców i osób zainteresowanych. Dzięki przeprowadzonym szkoleniom, 152 osoby z terenu województwa świętokrzyskiego miały możliwość poszerzenia wiedzy i podniesienia umiejętności z zakresu uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych oraz

z zakresu wczesnej interwencji wobec zagrożenia uzależnieniem lub używania szkodliwego. Zdobyta wiedza z pewnością pozwoli uczestnikom szkoleń sprawniej działać w zakresie przeciwdziałania ww zagrożeniom zarówno w pracy indywidualnej jak i grupowej.

Na realizację powyższych działań, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył kwotę 11 500,00 złotych.

W kontekście inicjatyw podejmowanych przez Departament Ochrony Zdrowia w ramach XV Świętokrzyskich Dni Profilaktyki, prowadzono działania zmierzające do tworzenia sieci współpracy i doskonalenia kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii - tj. trenerów i realizatorów programu Unplugged.

Działanie to zrealizowano poprzez wskazanie realizatorom programu informacji oraz ścieżki możliwości korzystania z platformy (www.doskonaleniewsieci.pl) oraz czerpania inspiracji i dobrych praktyk w aspekcie prowadzonej działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży. Platforma jest narzędziem, dzięki któremu istnieje możliwość wymiany dobrych praktyk, doświadczeń, wzajemnego poradnictwa, czy też prowadzenia współpracy.

W ramach działań podejmowanych w zakresie rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, wypożyczano walizkę „Drug – Box” będącą w posiadaniu Departamentu Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego, która zawiera atrapy narkotyków. Walizka była wykorzystywana jako narzędzie dydaktyczne na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach. Walizka była wykorzystywana podczas szkoleń adresowanych m.in. do pracowników socjalnych, pracowników MOPS i GOPS oraz terapeutów.

Zorganizowana przez Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego konferencja poświęcona problematyce uzależnień pt. „Przeciwdziałanie narkomanii – wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu „lokalnym”.” swoją ideą, tematyką i rodzajem podejmowanych zagadnień spełniała szereg pośrednich dążeń z zakresu rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Ideą tego przedsięwzięcia było między innymi przedstawienie rekomendacji do działań na lata przyszłe w związku z podejmowaniem i planowaniem działań zmierzających do przeciwdziałania narkomanii, zaprezentowanie przedstawicielom lokalnych mediów praktycznych wskazówek dotyczących przekazywania informacji z zakresu powyższej tematyki, zaprezentowanie działań podejmowanych przez instytucje związane z profilaktyką narkomanii, przykłady

dobrych praktyk samorządów gminnych oraz przedstawienie skali zjawiska zażywania tzw. dopalaczy na terenie województwa świętokrzyskiego.

Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele jednostek samorządów gminnych, świętokrzyscy dyrektorzy szkół i placówek oświatowo – wychowawczych, pracownicy socjalni, przedstawiciele organizacji pozarządowych, pedagodzy szkolni oraz reprezentanci lokalnych mediów z terenu województwa świętokrzyskiego. W spotkaniu udział wzięło około 150 osób. Z całą pewnością, tematyka konferencji przyczyniła się do poszerzenia wiedzy osób uczestniczących w spotkaniu z zakresu planowania działań oraz budowania strategii działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

W ramach rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii uczestniczono w konferencji pt. „Nowe substancje psychoaktywne – wyzwanie dla monitorowania, badań i polityki”. Konferencja miała na celu zwiększenie wiedzy na temat zjawiska nowych substancji psychoaktywnych w kontekście programowania i planowania zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Podczas konferencji koncentrowano się także na wymianie doświadczeń na temat skali problemu i wyzwań w zakresie problemowego używania nowych substancji psychoaktywnych.

W ramach rozwoju kadr, uczestniczono w spotkaniu zorganizowanym przez Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii pt. „XIII spotkanie Programów Redukcji Szkód” oraz uczestniczono w szkoleniu pt. „Dopalacze i legalne substancje psychoaktywne”.

Działalność prowadzona przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach z zakresu rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii

W ramach prowadzonych szkoleń dotyczących problematyki narkotykowej dla osób dorosłych (pedagodzy, rodzice, rodziny zastępcze, pracownicy socjalni) wykorzystywana była walizka z atrapami narkotyków „Drug – Box”. Aktualnie w garnizonie świętokrzyskim dostępne są 4 takie walizki tj. w: KWP w Kielcach, KPP w Busku-Zdroju, KPP w Ostrowcu Świętokrzyskim i KPP w Staszowie. Dodatkowo w KWP w Kielcach znajduje się walizka wykorzystywana w działaniach profilaktycznych, zawierająca atrapy narkotyków i dopalaczy oraz akcesoria wykorzystywane m.in. do ich przechowywania, porcjowania i zażywania.

W Starachowickim Centrum Kultury policjanci zajmujący się profilaktyką społeczną i dzielnicowi z KPP w Starachowicach, Skarżysku-Kamiennej i Ostrowcu Świętokrzyskim uczestniczyli w konferencji pn. „Razem możemy więcej” zorganizowanej przez Powiatową

Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Starachowicach. Celem przedsięwzięcia była edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Adresatami konferencji byli również dyrektorzy szkół, nauczyciele, pedagodzy oraz osoby na co dzień pracujące w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W ramach porozumienia partnerskiego „Trójmiasto nad Kamienną” w konferencji wzięli również udział przedstawiciele instytucji działających na rzecz profilaktyki uzależnień.

W dniu 24.11.2017 r. odbyła się konferencja profilaktyczna pn. „Dopalacze – nowa twarz problemu społecznego”, której celem było przeciwdziałanie zagrożeniom powodowanym przez tzw. dopalacze oraz inne środki psychoaktywne. Organizatorami przedsięwzięcia była Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kielcach oraz Komenda Powiatowa Policji w Jędrzejowie. W spotkaniu udział wzięło około 120 przedstawicieli szkół i placówek oświatowych. Uczestnicy mogli poszerzyć swoją wiedzę na temat dopalaczy, środków psychoaktywnych podobnie działających do narkotyków oraz leków z grupy OTC.

4.3 Profilaktyka

W 2017 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspierał finansowo i merytorycznie oraz podejmował inicjatywy z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki.

W ramach zadania wynikającego z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020, dotyczącego inicjowania oraz wspierania działań i koncepcji twórców autorskich programów profilaktycznych, podjęto inicjatywę skierowaną do potencjalnych realizatorów działań profilaktycznych (tj. do organizacji pozarządowych), mającą na celu zachęcenie do rozważenia możliwości składania wniosku aplikacyjnego, dzięki któremu autorskie działania będą mogły uzyskać rekomendację agend rządowych – tj. Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodka Rozwoju Edukacji, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii, w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych.

Podczas czynnego uczestnictwa w XV Festiwalu Zdrowia w Busku – Zdroju im. Zbigniewa Kociuby, wygłoszono prelekcję oraz przygotowano prezentację na temat systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego oraz działaniach podejmowanych przez Samorząd Województwa w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Ponadto, na zaproszenie Departamentu Ochrony Zdrowia, w Festiwalu udział

wziął przedstawiciel i trener Stowarzyszenia Spójrz Inaczej, który wygłosił prelekcję na temat rekomendowanego programu profilaktycznego Spójrz Inaczej dla klas 1-3 i Spójrz Inaczej dla klas 4-6.

4.3.1 Profilaktyka uniwersalna

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

Na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – zwalczanie narkomanii.

W ramach ogłoszonego konkursu ofert, jedno z zadań dotyczyło realizacji programów profilaktycznych pt. „*Wspieranie realizacji programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz osób dorosłych, w szczególności zalecanych w ramach „Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego”*”. W następstwie, udzielono wsparcia finansowego na realizację programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w tym programów profilaktyki uniwersalnej.

W celu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym Stowarzyszenie na Rzecz Osób Bezrobotnych, przeprowadziło realizację rekomendowanego programu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej pod nazwą „Program Wzmacniania Rodziny”, którego adresatami były dzieci i młodzież oraz ich matki z terenu dwóch gmin powiatu ostrowieckiego.

Trwałymi rezultatami zrealizowanego programu był wzrost umiejętności wychowawczych rodziców, zwłaszcza w zakresie sprawowania kontroli, w tym w zakresie substancji psychoaktywnych, wzrost częstotliwości wspólnego spędzania czasu rodziców i dzieci oraz poprawa jakości życia rodzinnego wśród odbiorców programu. Dodatkowo, w ramach zadania zorganizowano festyn pn „Grunt to RODZINA” podczas którego dystrybuowano materiały informacyjne – profilaktyczne o tematyce narkotykowej.

Ponadto, w ramach wspieranych inicjatyw z zakresu profilaktyki uniwersalnej, udzielono wsparcia finansowego dla Fundacji Wsparcia Psychospołecznego Zielona Przystań, która zrealizowała projekt pn. „Realizacja kompleksowych programów wczesnej profilaktyki

uzależnień CUKIERKI”. Głównym przesłaniem zadania było kompleksowe i komplementarne oddziaływanie profilaktyczne obejmujące grupy dzieci, rodziców i nauczycieli, poprzez realizację programu wczesnej profilaktyki uzależnień CUKIERKI. W ramach realizacji projektu przeprowadzono 45 godzin warsztatów dla 265 dzieci w 5 szkołach podstawowych z terenu województwa świętokrzyskiego, dzięki czemu uczniowie mieli możliwość poznania konsekwencji i szkodliwości używania narkotyków, nabyli umiejętności radzenia sobie z naciskiem grupy rówieśniczej i umiejętności asertywnego odmawiania, a także poznali osoby z najbliższego otoczenia oraz sposób w jaki mogą zgłosić problem związany z narkotykami.

Kolejną częścią przedmiotowego zadania było przeprowadzenie 10 godzin warsztatów dla 155 rodziców oraz 10 godzin warsztatów dla 110 nauczycieli w 5 szkołach podstawowych z terenu województwa świętokrzyskiego. Udział w warsztatach, pozwolił uczestnikom między innymi wzbogacić swoją wiedzę na temat używania i nadużywania narkotyków, poznania skutków społecznych, psychicznych, biologicznych i prawnych dla młodych ludzi w związku z używaniem narkotyków, poznania technik budujących autorytet w kontakcie z dzieckiem, nabyć wiedzę z zakresu prawidłowych postaw wychowawczych sprzyjających abstynencji oraz poznania czynników chroniących dzieci przed uzależnieniem, a także pozwoliło nabyć wiedzę dotyczącą symptomów świadczących o kontakcie dziecka z narkotykami.

Ponadto, w następstwie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „*Wspieranie realizacji programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz osób dorosłych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu Rekomendacji Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego*” Zarząd Województwa Świętokrzyskiego udzielił wsparcia finansowego dla Fundacji Wychowanie i Profilaktyka im. Jana Pawła II, która zrealizowała projekt „ARCHIPELAG SKARBÓW”.

Realizacja rekomendowanego programu profilaktyki uniwersalnej pozwoliła na osiągnięcie postawionego przez Fundację celu, jakim było wspieranie prawidłowego rozwoju młodzieży, promocja zdrowego trybu życia oraz przeciwdziałanie uzależnieniom, problemom i zachowaniom ryzykownym wśród młodzieży. Cel ten został osiągnięty poprzez przeprowadzenie dwóch realizacji rekomendowanego programu profilaktyki uniwersalnej Archipelag Skarbów wśród grupy 272 uczniów dwóch szkół gimnazjalnych, przeprowadzenie 2 spotkań edukacyjnych z zakresu „profilaktyki rodzinnej” dla grupy 75 rodziców uczniów biorących udział w programie, przeprowadzenie 2 spotkań

szkoleniowych z zakresu profilaktyki zintegrowanej dla 57 nauczycieli oraz przeprowadzenie diagnozy młodzieży.

W dążeniu do osiągnięcia celu oraz w kontekście podejmowanych działań w ramach zadania, oddziaływano na różne obszary życia młodych ludzi w zakresie profilaktyki uzależnień, profilaktyki przemocy, wychowania w miłości i odpowiedzialności oraz profilaktyki ciąży wśród nastolatków, a także profilaktyki HIV/AIDS.

W ramach czynnego udziału w XV Festiwalu Zdrowia w Busku – Zdroju im. Zbigniewa Kociuby, na zaproszenie Departamentu Ochrony Zdrowia, przedstawiciel Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, poprowadził wykład pt. „Emocje – wróg czy przyjaciel uzależnienia?”, którego słuchaczami były dzieci i młodzież. Wykład odnosił się do umiejętności radzenia sobie z emocjami, zarówno tymi negatywnymi, jak i pozytywnymi w kontekście profilaktyki narkomanii i innych używek, po które coraz częściej sięga młodzież.

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej podejmowane przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli¹⁴

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli realizowało zadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii poprzez upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych w czasie 8 konferencji pt. „Program wychowawczo – profilaktyczny szkoły i placówki”. Miejscem realizacji zadania było Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Wydział Matematyczno – Przyrodniczy UJK w Kielcach. Łącznie w przedsięwzięciach udział wzięło 474 uczestników, którymi byli pedagodzy szkolni, psychologowie, dyrektorzy szkół, nauczyciele i wychowawcy różnych typów szkół i placówek. Celem zajęć było przygotowanie nauczycieli do pracy nad programem wychowawczo – profilaktycznym dla własnej placówki.

Ponadto, Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli zrealizowało szkolenie rady pedagogicznej pt. „Jak planować i realizować w klasie zadania wynikające z programu wychowawczo – profilaktycznego”, którego uczestnikami było 15 wychowawców Zespołu Szkół Plastycznych w Kielcach.

¹⁴ Informacje przesłane przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

4.3.2 Profilaktyka selektywna

W toku ogłoszonego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz w kontekście realizacji zadania publicznego pt. „*Wspieranie realizacji programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz osób dorosłych, w szczególności zalecanych w ramach „Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego” Zarząd Województwa Świętokrzyskiego*” udzielił dotację Stowarzyszeniu „Nadzieja Rodzinie”, które realizowało projekt pn. „Z dała od uzależnień”.

Celem podjętych działań było między innymi skonfrontowanie osób używających narkotyki z własnymi ograniczeniami i ich wpływem na zachowanie, zachęcanie użytkowników narkotyków do zmiany postaw i zachowań, poprzez między innymi wskazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz dostarczenie informacji na temat substancji psychoaktywnych, efektów działania i ryzyka uzależnienia poprzez realizację programu profilaktyki selektywnej i wskazującej Fred goes net.

Zamierzone cele zostały osiągnięte poprzez realizację modułu warsztatowego dla uczniów szkoły ponadpodstawowej, w ramach którego prowadzono zajęcia warsztatowe budujące świadomość negatywnych aspektów korzystania z substancji psychoaktywnych oraz treningi umiejętności interpersonalnych, budujące pozytywny obraz własnej osoby.

Ponadto, zrealizowano indywidualny program rozwoju pn „Jestem sobą”, skierowany do grup osób należących do młodzieżowych klubów Wolna i Młoda Strefa w Kielcach oraz z terenu województwa świętokrzyskiego. W ramach programu organizowano spotkania, podczas których uczestnicy wspólnie szukali sposobów na poprawę poczucia własnej wartości poprzez aktywne formy spędzania czasu wolnego – tak, by móc rozwijać swoje pasje i zainteresowania. Dodatkowo każda z grup uczestniczyła w panelach tematycznych, podczas których beneficjenci mieli okazję skorzystać z ciekawych form spędzania wolnego czasu.

W następstwie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych, udzielono wsparcia finansowego na realizację rekomendowanego programu profilaktyki pod nazwą „Program Wzmacniania Rodziny”, którego adresatami były dzieci i młodzież oraz ich matki z terenu dwóch gmin powiatu Ostrowieckiego. Program ten zaliczany jest do programów profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. Działania jakie zostały zrealizowane w ramach projektu, zostały opisane w punkcie dotyczącym profilaktyki uniwersalnej.

4.3.3 Profilaktyka wskazująca

Działania Urzędu Marszałkowskiego z zakresu profilaktyki wskazującej

W toku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych, Samorząd Województwa udzielił wsparcia finansowego na realizację rekomendowanego programu profilaktyki selektywnej i wskazującej pod nazwą „Fred goes net”. Działania jakie zostały podjęte w ramach projektu, zostały opisane w punkcie dotyczącym profilaktyki selektywnej.

Ponadto, w ramach wspierania realizacji programów profilaktyki wskazującej, upowszechniono na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego informację na temat nowej odsłony rekomendowanego programu profilaktyki selektywnej i wskazującej Fred goes net. Na stronie internetowej znajduje się m.in. lista placówek realizujących program, a także informacje dotyczące programu: kto jest jego bezpośrednim adresatem i w jakich okolicznościach może się zgłosić; jak przebiega realizacja programu; w jaki sposób można podjąć współpracę z realizatorami czy skierować do programu oraz kto i wedle jakich standardów może program realizować.

Działania z zakresu profilaktyki wskazującej zrealizowane przez Areszt Śledczy w Kielcach¹⁵

W Dziale Terapeutycznym dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w sposób ciągły realizowany jest podstawowy program terapii uzależnień. Program Psychoterapii Uzależnień Oddziału Terapeutycznego w Kielcach został zatwierdzony przez Zastępcę Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w 2004 roku. Główne cele programu terapii to: leczenie, rehabilitacja, readaptacja, natomiast szczegółowymi celami są przede wszystkim: uświadomienie, że uzależnienie jest chorobą, dostarczanie wiedzy na temat narkomanii, przepracowanie psychologicznych mechanizmów uzależnienia, a także przygotowanie pacjenta do życia w trzeźwości. Terapia w Oddziale Terapeutycznym trwa 6 miesięcy (26 tygodni), podzielona jest na 3 – etapy. Czas pobytu skazanego w oddziale może być skrócony, bądź wydłużony maksymalnie o 2 miesiące.

Prócz środków terapeutycznych realizowanych w Oddziale Terapeutycznym, Areszt Śledczy wdrażał i realizował następujące programy resocjalizacyjne:

¹⁵ Informacje przesłane przez Areszt Śledczy w Kielcach

- „Na zdrowie!”. Celem programu było wyposażenie uczestników w wiedzę na temat szkodliwości zdrowotnych i konsekwencji prawnych wynikających z zażywania narkotyków. Drugorzędnym celem programu była edukacja osadzonych z zakresu uzależnień behawioralnych. Z programu skorzystało 6 osadzonych mężczyzn.
- „Pokolenie HIV Minus”. Program skierowany było do 15 osadzonych kobiet, którego celem było: pozyskanie przez uczestniczki wiedzy na temat zachowań ryzykownych (również wynikających z zażywania narkotyków), implikujących zakażeń wirusem HIV.
- „Szanuj zdrowie – ratuj życie”. Celem programu było wykształcenie u uczestników krytycznej postawy wobec zażywania substancji psychoaktywnych i zachowań podejmowanych pod ich wpływem. Program został zrealizowany we współpracy z przedstawicielami Centrum Profilaktyki i Edukacji „Profed” w Krakowie. Z programu skorzystało 25 osadzonych – 14 kobiet i 11 mężczyzn.

4.4 Prowadzenie redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej poprzez zwiększanie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych

Działania podejmowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego z zakresu redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej

Na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – zwalczanie narkomanii. W ramach ogłoszonego konkursu ofert, jedno z zadań dotyczyło podejmowaniu inicjatyw w zakresie podniesienia poziomu reintegracji społecznej i zawodowej. Przedmiotowe zadanie realizowane było między innymi wśród osób u których występuje duża możliwość podejmowania zachowań ryzykownych.

W toku realizacji zadania publicznego pt. *„Wspieranie działań mających na celu podniesienie poziomu reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych”*, Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie swoimi działaniami objęło grupę 24 pacjentów w wieku 15 – 25 lat Ośrodka Rehabilitacji dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach – uzależnionych od substancji psychoaktywnych

oraz członków ich rodzin. Założeniem projektu było między innymi stworzenie możliwości nabycia podstawowych umiejętności w pełnieniu ról społecznych, wzrost poziomu reintegracji społecznej oraz spadek poziomu marginalizacji społecznej wśród uczestników zadania. W celu osiągnięcia założeń projektu, przeprowadzono 40 godzin zajęć reintegracyjnych połączonych z warsztatami umiejętności psychospołecznymi dla pacjentów Ośrodka, 6 spotkań z rodzinami pacjentów, mających na celu zdobycie wiedzy o specyfice uzależnień, jego psychologicznych aspektach oraz zasadach terapii w Ośrodku. Ponadto, w ramach zadania zorganizowano piknik profilaktyczny dla pacjentów Ośrodka, ich rodzin i społeczności lokalnej, który miał przyczynić się do zintegrowania osób uzależnionych ze społecznością. Podczas pikniku, strażacy prezentowali instruktaż udzielania pierwszej pomocy. 5-dniowy wyjazd integracyjny zainicjował wśród beneficjentów zadania chęć czerpania przyjemności z podejmowania aktywności fizycznej, podniesienie kompetencji komunikacyjnych, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz spędzania wolnego czasu w sposób konstruktywny.

W ramach ogłoszonego przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych, jedno z zadań dotyczyło między innymi prowadzenia działalności edukacyjnej oraz wsparcia w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

W toku realizacji zadania publicznego pt. *„Wspieranie działań zapewniających odpowiedni dostęp do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS skierowanych do różnych grup odbiorców oraz wspieranie działalności punktów informacyjno-konsultacyjnych na terenie województwa świętokrzyskiego”* Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie zrealizowało projekt pod nazwą: „Odpowiedzialne rodzicielstwo - pokolenie HIV MINUS”. W ramach zadania Stowarzyszenie swoimi działaniami objęło grupę kobiet planujących ciążę, będących w ciąży i ich partnerów oraz wszystkich chętnych aktywnych seksualnie, grupę kobiet i mężczyzn osadzonych w Areszcie Śledczym w Kielcach, lekarzy pierwszego kontaktu i ginekologów oraz grupę studentów z 3 kieleckich szkół wyższych.

Zasadniczym celem podjętych działań było podniesienie świadomości osób z wybranych grup na temat dróg przenoszenia zakażenia HIV i konsekwencji dla potomstwa, promowanie badań w kierunku HIV wśród kobiet w ciąży, ich partnerów i aktywnych seksualnie młodych kobiet oraz promowanie bezpiecznych zachowań seksualnych.

Dodatkowo, w toku realizacji zadania, stworzono możliwość skorzystania z profesjonalnego poradnictwa w zakresie HIV/AIDS w ramach działalności Punktu Konsultacyjno

– Diagnostycznego w Kielcach. Ponadto, w czasie trwania projektu na terenie Aresztu Śledczego w Kielcach utworzono punkt informacyjno – konsultacyjno – diagnostyczny, którego dyżury miały charakter edukacyjny, a przekazywana wiedza dotyczyła zachowań seksualnie ryzykownych oraz informacji na temat minimalizacji ryzyka narażenia się na zakażenie HIV (poprzez tatuaże, kolczykowanie, itp.). Ponadto, w czasie trwania dyżuru istniała możliwość wykonania testu w kierunku HIV.

Projekt zakładał również działania skierowane do lekarzy pierwszego kontaktu oraz ginekologów z terenu województwa świętokrzyskiego, w ramach którego opracowano i udostępniono ulotki i broszury zachęcające do promowania i zalecania wykonywania testów w kierunku HIV wśród pacjentów.

Podjęte działania przyczyniły się do poprawy dostępności informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS skierowanych do różnych grup odbiorców oraz do wsparcia działalności punktu informacyjno - konsultacyjnego w województwie świętokrzyskim.

Informacja dotycząca zwalczania przestępczości narkotykowej na terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w 2017 roku¹⁶

Narkomania jest niebezpiecznym i patologicznym zjawiskiem, które dotyka obecnie wszystkie grupy społeczne, niezależnie od wieku, wykształcenia czy statusu materialnego. Silnie związana jest z innymi problemami społecznymi jak: ubóstwo, bezrobocie, prostytucja czy też przestępczość.

Zwalczanie przestępczości narkotykowej jest jednym z priorytetów Policji. Na terenie województwa świętokrzyskiego w tym celu działają wyspecjalizowane struktury policyjne. Ich głównym zadaniem jest dotarcie do grup przestępczych zajmujących się produkcją i rozprowadzaniem narkotyków. W wyniku ich pracy na terenie województwa ograniczono dostępność do wszystkich rodzajów narkotyków, w szczególności do marihuany, amfetaminy, haszyszu i środków zastępczych tzw. „dopalaczy”.

W garnizonie świętokrzyskim działają dwa Wydziały do Walki z Przestępczością Narkotykową tj. w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach i w Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach, natomiast w Komendach Powiatowych Policji, zespoły, w których policjanci prowadzą bieżące rozpoznanie środowiska dealerów oraz miejsc, gdzie dochodzić może do sprzedaży narkotyków.

¹⁶ Informacje pozyskane z Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach

Kwestię odpowiedzialności karnej m.in. za: posiadanie, wprowadzanie do obrotu, udzielanie, uprawę oraz produkcję środków odurzających i substancji psychotropowych ujęto w Rozdziale 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Według danych przekazanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, w 2017 r. wszczęto 693 postępowania w sprawach o przestępstwa narkotykowe (554 w 2016 r.). Stwierdzono 1929 przestępstw (1883 w 2016 r.), wskaźnik wykrywalności wyniósł 96,3% (97,1% w 2016 r.).

Tabela 10. Postępowania w sprawach o przestępstwa narkotykowe

	2016 rok	2017 rok
Postępowania wszczęte	554	693
Postępowania stwierdzone	1883	1929
Wykrywalność	97,8	96,3

Źródło: Biuletyn informacyjny WWK KWP

Należy zauważyć wzrost liczby stwierdzonych postępowań - w 2017 roku stwierdzonych zostało 1929 przestępstw (w roku ubiegłym 1883).

Najwięcej, bo aż 966 zaistniało przestępstw stwierdzonych w zakresie posiadania narkotyków (art. 62 ust. 1 i 3) oraz 66 przypadków posiadania znacznej ich ilości (art. 62 ust.2). Ponadto, stwierdzono: 566 przestępstw udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (art. 59 w/w ustawy), 101 przestępstwa nieodpłatnego udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych innym osobom (art. 58), 52 nielegalne upraw maku lub konopi (art. 63 ust. 1), 27 przypadków nielegalnego wprowadzania do obrotu narkotyków (art. 56 ust. 1 i 2) oraz 107 przypadków nielegalnego wprowadzania do obrotu znacznej ilości narkotyków (art. 56 ust. 3).

W walce z przestępczością narkotykową w 2017 r. Policja świętokrzyska wykorzystywała 4 psy służbowe do wykrywania zapachów narkotyków, w tym 2 (1 rasy labrador, 1 owczarek belgijski malinois KMP Kielce) i 2 owczarki niemieckie (KPP Końskie i KPP Ostrowiec Świętokrzyski).

Skutecznym narzędziem do ujawniania osób będących pod wpływem środków psychoaktywnych są narkotesty będące na wyposażeniu każdej jednostki Policji na terenie województwa. Aby zapewnić bezpieczeństwo na drogach w 2017 r. policjanci z ruchu drogowego na terenie województwa świętokrzyskiego poddali badaniom na działanie środka

działającego podobnie do alkoholu 360 kierujących pojazdami. Działania prowadzone były pod nazwą „Alkoholi narkotyki”, a ich głównym celem było eliminowanie z dróg nietrzeźwych kierujących, jak i osób będących pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu a także ograniczenie liczby zdarzeń drogowych.

Policjanci zwalczający przestępczość narkotykową na terenie województwa świętokrzyskiego najczęściej zabezpieczali: marihuanę, amfetaminę, haszysz, tabletki ekstazy oraz konopie indyjskie.

Tabela 11. Ilość zabezpieczonych narkotyków

Rodzaj	Ilość zabezpieczonych narkotyków	
	2016 rok	2017 rok
Marihuana	84,3 kg	41,1 kg
Amfetamina	5,4 kg	31,8 kg
Haszysz	315,6 g	570,5 g
Ekstazy	315,8 g	176,6 g
Konopie indyjskie	51326 g	63074 g

Źródło: Wydział Kryminalny KWP w Kielcach

Analizując dane z tabeli 11 dotyczące ilości zabezpieczonych narkotyków przez Świętokrzyską Policję na przestrzeni dwóch ostatnich lat, zaobserwować można niepokojące zjawisko znaczącego wzrostu konfiskowanych substancji, tj.: amfetaminy wzrost o 26,4 kg, haszyszu wzrost o 254,9 g, oraz konopi indyjskich wzrost o 11748 g. Natomiast zmniejszyła się ilość zabezpieczonych: marihuany oraz ekstazy.

W 2017 roku na terenie kraju, jak i również na terenie województwa świętokrzyskiego spożywano zagrażające życiu i zdrowiu środki zastępcze tzw. „dopalacze”. Wśród nich najczęściej zabezpieczanym przez Policję były środki np. o nazwie „imitacja sztucznego mchu”, „imitacja sztucznego szronu” czy też „imitacja sztucznego puchu”. Dane dotyczące zatruć z powodu zatrucia środkami psychoaktywnymi oraz występujące tendencje wskazują, że problem przestępczości narkotykowej jest w dalszym ciągu poważnym zagrożeniem, a jego zwalczanie stanowi jeden z najważniejszych priorytetów dla organów ścigania.

Ważniejsze realizacje prowadzone przez Policję Świętokrzyską w 2017 roku:

➤ w kwietniu 2017 roku policjanci z Wydziału do walki z Przestępczością Narkotykową Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach zatrzymali 58-letniego mieszkańca Skarżyska Kamiennej, u którego na terenie użytkowanej przez niego posesji ujawnili oraz zabezpieczyli około 8 kilogramów narkotyków oraz prawie 2 kilogramy materiałów wybuchowych. Został on tymczasowo aresztowany na trzy miesiące. W działaniach użyto policyjnego psa, wyszkolonego do wyszukiwania środków odurzających, który na terenie posesji znalazł część ujawnionych narkotyków. Ponadto w trakcie przeszukania policjanci odnaleźli materiały wybuchowe w postaci 6 kostek trotylu o wadze 1200 gramów i prawie 600 gramów pentrytu. Funkcjonariusze zabezpieczyli wszystkie ujawnione substancje. Sprawą zajęła się Prokuratura Okręgowa w Kielcach. 58-latkowi grozi do 12 lat pozbawienia wolności.

➤ w maju 2017 roku policjanci zajmujący się zwalczaniem przestępczości narkotykowej Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach zatrzymali w powiecie szydlowieckim 37-latkę, który w swoim samochodzie przewoził narkotyki. Funkcjonariusze ujawnili i zabezpieczyli prawie 3 kg marihuany, które mężczyzna ukryte miał w bocznych drzwiach oraz bagażniku osobowego auta. Wstępne badania wykazały, że jest to marihuana o szacunkowej wartości nie mniejszej niż 120 tys. zł. Jak ustalili policjanci, mężczyzna do Polski środki te przywoził prawdopodobnie z Holandii. Za przywóz narkotyków na teren naszego kraju grozi do 12 lat pozbawienia wolności.

➤ w czerwcu 2017 r. policjanci z Wydziału do Walki z Przestępczością Narkotykową Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach zabezpieczyli ponad 1,5 kg amfetaminy i zatrzymali dwóch mężczyzn w wieku 23 i 30 lat, mieszkańców powiatu starachowickiego. Część narkotyków ukryta była w przewodzie kominowym, który policjanci częściowo musieli rozbić. Obaj mężczyźni zostali tymczasowo aresztowani na trzy miesiące. Za udział w obrocie takiej ilości narkotyków może grozić kara do 12 lat pozbawienia wolności.

➤ w październiku 2017r. funkcjonariusze z Wydziału do Walki z Przestępczością Przeciwno Mieniu, na terenie gminy Bodzentyn zatrzymali trzech mężczyzn w wieku od 30 do 38 lat, którzy posiadali przy sobie narkotyki. Mieszkańcy powiatu staszowskiego mieli przy sobie łącznie 4 kilogramy białego proszku wstępnie zidentyfikowanego jako amfetamina. Za udział w obrocie takiej ilości narkotyków może grozić kara do 12 lat pozbawienia wolności.

Działania z zakresu redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej realizowane przez Areszt Śledczy w Kielcach¹⁷

W 2017 roku do Oddziału Terapeutycznego dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w Areszcie Śledczym w Kielcach, przyjętych zostało 74 skazanych. 37 skazanych kontynuowało leczenie (przyjęci do OT w roku 2016 r.), w związku z powyższym, ogółem objętych oddziaływaniami terapeutycznymi w 2017 roku zostało 111 osadzonych uzależnionych, z których największą grupę skazanych stanowiły osoby uzależnione od wielu substancji z tzw. politoksykomanią (32 skazanych).

Przedział wiekowy skazanych z uzależnieniem, objętych działaniami terapeutycznymi kształtował się w następujący sposób: 19 - 24 lata to 9 skazanych, 25-29 lat to grupa 22 skazanych, 30-34 lata to 12 skazanych, 35-39 lat to 19 skazanych, 40-44 lata to grupa 5 skazanych, 45-49 lat to 6 skazanych, 50-54 lata to 0 skazanych, 55-59 lat to 1 skazany i 60-64 to 0 skazanych.

Spośród wszystkich przyjętych w 2017 roku pacjentów, 19 osób nigdy wcześniej nie podejmowało leczenia odwykowego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, 16 osób podejmowało terapię w warunkach wolnościowych, natomiast 39 osób było objętych terapią w związku z uzależnieniem po raz pierwszy.

W 2017 roku w Oddziale Terapeutycznym dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonymi umysłowo Aresztu Śledczego w Kielcach, przeprowadzono zajęcia pt. „Edukacja przeciwnarkotykowa”, z których skorzystało 12 pacjentów oddziału.

4.5 Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych

W ramach monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, zbierano oraz dokonano szczegółowej syntezy ankiet sprawozdawczych jednostek samorządu terytorialnego z realizacji Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii z terenu województwa świętokrzyskiego. Przedmiotowa analiza odnosiła się do aktywności samorządów gminnych

¹⁷ Informacje przesłane przez Areszt Śledczy w Kielcach

w obszarze przeciwdziałania problemowi narkomanii oraz działalności w obszarze ograniczania popytu na środki odurzające, substancje psychotropowe i NSP.

W ramach monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających opracowano i upowszechniono na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego raport pt. „Monitorowanie problemów narkotykowych w województwie świętokrzyskim w 2016 roku”. Przedmiotowy dokument stanowi zbiorczą informację o aktualnych kwestiach związanych z narkomanią na terenie województwa świętokrzyskiego. W dokumencie znalazły się dane pochodzące z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia, z podmiotów leczenia uzależnień, z Komendy Głównej Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, Kuratorium Oświaty, Aresztu Śledczego oraz jednostek samorządu terytorialnego z województwa świętokrzyskiego. Ponadto, w dokumencie zostały przedstawione działania podmiotów współrealizujących Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 na terenie województwa świętokrzyskiego.

Opracowano oraz udostępniono na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego raport z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2016 roku. W dokumencie przedstawiono działania podmiotów współrealizujących Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2016 roku, jakie podejmowano w zakresie realizacji założeń i celów programu.

Uczestniczono w konferencji „Monitorowanie oraz przeciwdziałanie narkomanii na poziomie lokalnym” zorganizowanej przez Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii.

Opracowano oraz przesłano do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii ankietę sprawozdawczą z realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2016 roku.

Opracowano raport pt. „Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii – Województwo Świętokrzyskie na tle kraju w latach 2013 – 2015”, podsumowujący działania podejmowane w zakresie przeciwdziałania problemowi narkomanii, wraz z rekomendacjami do działań na lata kolejne.

W ramach rozwoju i konsolidacji monitoringów wojewódzkich oraz lokalnych upowszechniono na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego raport z badań przeprowadzonych nad młodzieżą w 2016 roku.

W ramach rozwoju monitorowania sytuacji epidemiologicznej podjęto działanie z zakresu rozwoju i konsolidacji monitoringów, poprzez upowszechnienie wśród ogółu społeczeństwa - na stronie internetowej oraz przesłanie informacji do ośrodków leczenia uzależnień, informacji dotyczącej realizowanego badania internetowego pn. „Europejska Ankieta Internetowa na temat narkotyków: wzory używania”. Ankieta miała na celu zebranie informacji o wzorach używania narkotyków w Europie, w szczególności w zakresie częstotliwości używania różnych narkotyków, sposobach ich przyjmowania i dawkach. Na podstawie zebranych danych opracowany zostanie szczegółowy profil konsumpcji narkotyków w Europie, który w przyszłości posłuży do opracowania odpowiednich europejskich strategii wobec narkotyków.

Działania prowadzone przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach z zakresu rozwoju i konsolidacji monitoringów wojewódzkich oraz lokalnych¹⁸

Od 05.10.2016 roku w Polsce działa Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, która opiera się o informacje skatalogowane w trzech płaszczyznach:

- 1) informacje gromadzone w policyjnych systemach informatycznych,
- 2) informacje pozyskiwane od społeczeństwa w trakcie:
 - bezpośrednich kontaktów z obywatelami, z przedstawicielami samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych itp.,
 - realizowanych debat społecznych poświęconych bezpieczeństwu publicznemu,
- 3) informacje pozyskiwane od obywateli (internautów) z wykorzystaniem platformy wymiany informacji.

Informacje prezentowane na mapach uwzględniają zarówno wybrane kategorie przestępstw i wykroczeń jak i zagrożenia, które w subiektywnym odczuciu mieszkańców negatywnie wpływają na ich poczucie bezpieczeństwa. Jedną z kategorii zgłoszeń jest używanie środków odurzających. W 2017 r. w tej kategorii mieszkańcy dokonali 250 zgłoszeń, z czego w wyniku działań policyjnych 12 przypadków potwierdzono.

¹⁸ Informacje przesłane przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach

PODSUMOWANIE:

Realizatorzy Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020, w każdym z wymienionych w dokumencie obszarze działań, wykazywali aktywność adekwatną do swoich kompetencji. Inicjatywy prowadzone były w ramach:

- działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP;
- rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii;
- działań z zakresu profilaktyki (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej);
- redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej;
- monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, tj.:

1. Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego:

- w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w Departamencie Ochrony Zdrowia przeprowadzono otwarty konkurs ofert w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - zwalczanie narkomanii. Na wsparcie realizacji zadań publicznych Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył kwotę 85 000,00 zł. W kontekście rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert, zawarto 8 umów z podmiotami określonymi w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 4 zadania publiczne, tj.:

1. Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym realizacja kampanii informacyjno - edukacyjnych ostrzegających o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem substancji psychoaktywnych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców.
2. Wspieranie działań mających na celu rozwijanie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców z zakresu zagrożeń i konsekwencji wynikających z używania substancji psychoaktywnych.
3. Wspieranie realizacji programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz osób dorosłych, w szczególności zalecanych w ramach „Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego”.

4. Wspieranie działań mających na celu podniesienie poziomu reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych.

W ramach projektów, które zostały finansowo wsparte przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w 2017 roku prowadzono szereg działań informacyjno – edukacyjnych na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP. Działania te skierowane były do szerokiej populacji dzieci, młodzieży, grupy pedagogów, rodziców i opiekunów. Ponadto, zrealizowano kampanie informacyjno – edukacyjne, które ukazywały między innymi informujące o konsekwencjach zdrowotnych, prawnych i społecznych wynikających ze stosowania środków psychoaktywnych. Wspierano realizację szkoleń, które skierowane były do pracowników organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się profilaktyką, terapią, edukacją osób eksperymentujących i uzależnionych od substancji psychoaktywnych, uzależnionych behawioralnie oraz rodziców i osób zainteresowanych.

- inicjowano przedsięwzięcia zmierzające do rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Jednym z takich działań była zorganizowana przez Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego konferencja poświęcona problematyce uzależnień pt. *Przeciwdziałanie narkomanii – wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu „lokalnym”*. W spotkaniu udział wzięło około 150 osób, którymi byli przedstawiciele jednostek samorządów gminnych, świętokrzyscy dyrektorzy szkół i placówek oświatowo – wychowawczych, pracownicy socjalni, przedstawiciele organizacji pozarządowych, pedagodzy szkolni oraz reprezentanci lokalnych mediów z terenu województwa świętokrzyskiego. Koncepcja spotkania sprzyjała między innymi poszukiwaniu rozwiązań i kierunków działań, które powinny być bezpośrednio wykorzystywane do tworzenia racjonalnej, ekonomicznej i efektywnej strategii zarządzania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;

- prowadzono działania zmierzające do tworzenia sieci współpracy i doskonalenia kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii;

- w zakresie rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, wypożyczano walizkę „Drug – Box”, która zawiera atropy narkotyków. Walizka była wykorzystywana jako narzędzie dydaktyczne na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach;

- uczestniczono w konferencjach i szkoleniach dotyczących między innymi nowych substancji psychoaktywnych w kontekście planowania zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, redukcji szkód;

- podjęto inicjatywę skierowaną do potencjalnych realizatorów działań profilaktycznych (tj. do organizacji pozarządowych), mającą na celu zachęcenie ich do składania wniosku aplikacyjnego, dzięki któremu autorskie działania będą mogły uzyskać rekomendację agend rządowych;

- w ramach czynnego uczestnictwa w XV Festiwalu Zdrowia w Busku – Zdroju im. Zbigniewa Kociuby, przygotowano prezentację oraz wygłoszono prelekcję na temat systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, oraz działań podejmowanych przez Samorząd Województwa w zakresie przeciwdziałania narkomanii;

- prowadzono działania z zakresu monitorowania sytuacji epidemiologicznej, analizy danych na temat aktywności jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa w obszarze ograniczania popytu na środki odurzające, substancje psychotropowe i NSP, w ramach którego opracowano:

- raport pt. „Monitorowanie problemów narkotykowych w województwie świętokrzyskim w 2016 roku”;

- raport pt. „Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii – Województwo Świętokrzyskie na tle kraju w latach 2013 – 2015”, podsumowujący działania podejmowane w zakresie przeciwdziałania problemowi narkomanii;

- raport z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2016 roku;

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2017 roku w związku z realizacją zadań wynikających z Wojewódzkiego Programu wydatkował kwotę 88 103,91 zł. Środki na realizację tych zadań pochodziły z dochodów budżetu województwa z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu.

2. Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach

W trosce o zdrowie publiczne, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa świętokrzyskiego w 2017 roku podejmowali szereg projektów o charakterze informacyjno – edukacyjnym, mających na celu przekazywanie wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia i życia ludzi, spowodowanych zażywaniem tzw. „dopalaczy” oraz aspektach prawnych związanych z produkcją i wprowadzeniem do obrotu środków zastępczych. Adresatami tych działań byli przede wszystkim uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, rodzice, nauczyciele, a także wychowankowie domów dziecka czy domów poprawczych i ich opiekunowie.

Z informacji przedłożonych przez Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wynika, iż w latach ubiegłych, na terenie województwa świętokrzyskiego odnotowano odpowiednio: 23 zatrucia w 2014 roku, 141 zatruc w roku 2015, 146 zatruc w roku 2016. W 2017 roku do państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych wpłynęły łącznie 123 zgłoszenia przypadków podejrzeń zatruc środkami zastępczymi.

W 2017 roku na terenie województwa świętokrzyskiego „dopalacze” oferowane były przez 2 sklepy, które na bieżąco objęte były dozorem przez właściwe stacje sanitarno – epidemiologiczne.

Z danych pozyskanych od Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wynika, że problem zażywania dopalaczy dotyczy głównie ludzi młodych – największą liczbę podejrzeń zatruc stwierdzono u nastolatków w grupie wiekowej 16 – 17 lat. Do pogłębienia problematyki zażywania dopalaczy niewątpliwie przyczynia się niska cena środków zastępczych i ich łatwa dostępność zarówno w sklepach stacjonarnych, ale przede wszystkim za pośrednictwem portali internetowych, które najczęściej rejestrowane są poza granicami kraju.

3. Świętokrzyski Oddział Wojewódzki Narodowego Fundusz Zdrowia w Kielcach

Udzielanie świadczeń zdrowotnych osobom uzależnionym od narkotyków w województwie świętokrzyskim prowadzone jest w trybie opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej.

Jak wynika z danych pozyskanych z Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ, największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie: „świadczenia terapii uzależnienia

od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol” odnotowano w Klasztorze Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) z siedzibą w Chęcinach.

Największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie: „świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych” odnotowano w Stowarzyszeniu MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla dzieci i młodzieży w Lutej.

Z osobami uzależnionymi/szkodliwie używającymi substancji psychoaktywnych w 2017 roku pracowała kadra w liczbie łącznie 63 osoby.

3. Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego

Dane dotyczące realizacji Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii przez jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego wykazują duże zaangażowanie w przeciwdziałanie narkomanii, w szczególności w obszarze profilaktyki uniwersalnej. Warto podkreślić, że wzrasta liczba gmin oraz odbiorców programów rekomendowanych, które według resortu zdrowia przyczyniają się do osiągnięcia zamierzonych celów, efektów oraz doprowadzają do zmiany zachowań ryzykownych.

4. Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach

Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach angażuje się w działania z zakresu przeciwdziałania problemowi narkomanii między innymi poprzez:

- zwalczanie przestępczości narkotykowej, dzięki czemu zmniejsza się dostępność na terenie województwa do wszystkich rodzajów narkotyków. Z obserwacji Świętokrzyskiej Policji wynika, że najczęściej konfiskowanymi substancjami były: marihuana, amfetamina, haszysz, tabletki ekstazy oraz konopie indyjskie. Najczęściej zabezpieczonym „dopalaczem” w 2017 roku były środki np. o nazwie „imitacja sztucznego mchu”, „imitacja sztucznego szronu” czy też „imitacja sztucznego puchu”. Dane dotyczące zatruc z powodu zatrucia środkami psychoaktywnymi oraz występujące tendencje wskazują, że problem przestępczości narkotykowej jest w dalszym ciągu poważnym zagrożeniem. Dlatego tak ważne jest tworzenie przemyślanej i adekwatnej do występującego problemu, strategii antynarkotykowej oraz realizowanie zadań zmierzających do niwelowania tego problemu;

- udział w ogólnopolskich akcjach informacyjno – edukacyjnych np. „Kręci mnie bezpieczeństwo” oraz kontynuowanie kampanii pn. „Trzeba zacząć od dorosłych”;
- działania informacyjno – edukacyjne, w tym przedsięwzięcia na rzecz uświadamiania dzieci, młodzieży i osób dorosłych o konsekwencjach wynikających z nieprzestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych.

5. Kuratorium Oświaty w Kielcach

Działania podejmowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach w zakresie profilaktyki prowadzone były na wielu płaszczyznach:

- zorganizowano dwie edycje szkoleń pn. „Narkotyki i dopalacze w szkole XXI wieku”, w których udział wzięło 43 nauczycieli;
- w ramach współorganizowania Świętokrzyskich Dni Profilaktyki zorganizowano debatę młodzieżową poświęconą promowaniu stylu życia wolnego od używek i przemocy rówieśniczej;
- upowszechniano na stronie internetowej Kuratorium Oświaty informacje na temat programu profilaktycznego skierowanego do młodzieży w zakresie przeciwdziałania uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych oraz wykaz telefonów zaufania działających w województwie świętokrzyskim;

6. Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli realizowało zadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii między innymi poprzez:

- upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych;
- przeprowadzenie szkolenia rady pedagogicznej pt. „Jak planować i realizować w klasie zadania wynikające z programu wychowawczo – profilaktycznego”, którego uczestnikami byli wychowawcy Zespołu Szkół Plastycznych w Kielcach.

SPIS TABEL I WYKRESÓW:

Tabela 1. Działania kontrolno – represyjne podjęte przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2017 roku w zakresie egzekwowania ustawowego zakazu produkcji i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim.

Tabela 2. Realizacja świadczeń zdrowotnych udzielonych w trybie stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w 2017 roku.

Tabela 3. Kadra pracująca z osobami uzależnionymi.

Tabela 4. Dane dotyczące pacjentów w Ośrodku Rehabilitacji dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach.

Tabela 5. Rozkład wiekowy przyjmowanych do Ośrodka pacjentów.

Tabela 6. Poziom wykształcenia pacjentów leczonych w okresie sprawozdawczym – 2017 rok.

Tabela 7. Przedział wiekowy pacjentów Poradni.

Tabela 8. Realizacja rekomendowanych programów.

Tabela 9. Działania podejmowane w ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Tabela 10. Postępowania w sprawach o przestępstwa narkotykowe.

Tabela 11. Ilość zabezpieczonych narkotyków.

Wykres 1. Sprawozdawczość gminna w 2016 roku.

Wykres 2. Odsetek gmin województwa świętokrzyskiego, które w 2016 roku podejmowały działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej.

Wykres 3. Działania podejmowane w ramach profilaktyki uniwersalnej.

Wykres 4. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych – wg powiatów.

Wykres 5. Odsetek gmin województwa świętokrzyskiego, które w 2016 roku podejmowały działania z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Wykres 6. Działania podejmowane przez gminy w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Wykres 7. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych – wg powiatów.

Wykres 8. Działania podejmowane przez gminy z zakresu podnoszenia wiedzy społeczeństwa na temat związany z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.

Wykres 9. Realizacja działań z zakresu podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych – wg powiatów.

Wykres 10. Działania podejmowane przez samorządy gmin w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Wykres 11. Odsetek gmin, które podejmowały działania z zakresu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Wykres 12. Odsetek gmin które podejmowały działania zmierzające do zmniejszenia marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych.

Wykres 13. Odsetek gmin które podejmowały działania z zakresu badań i monitoringu.

Wykres 14. Działania podejmowane przez gminy w ramach monitoringu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.), samorząd województwa podejmuje i wspiera działania mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie narkomanii.

Uchwałą Nr XXX/437/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku został przyjęty Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020.

W myśl art. 11 ust. 1 cyt. ustawy, raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii winien być przedłożony sejmikowi województwa, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Na podstawie pozyskanych informacji opracowano niniejszy raport mówiący o działaniach podejmowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz instytucje prowadzące na terenie województwa świętokrzyskiego działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii.